

NOTAT

om Israel og Palæstina

**Europæisk
strid om
samarbejdet
med Israel**

**Israel:
Drivhus og våbenpartner**
**Palæstina:
På kontanthjælp fra EU**

NOTAT går i dybden og giver indsigt hver måned

TILBUD TIL NYE LÆSERE:

Få 3 numre gratis på prøve, hvorefter du opkræves kvartalsvis, med mindre du ikke ønsker at fortsætte.

www.notat.dk

Ekstra eksemplarer af dette og tidligere numre kan købes til undervisning eller møder. Send en e-mail til notat@notat.dk eller ring på tlf. 86 48 16 00 og få et tilbud.

Du kan nu styre dit abonnement helt selv. Gå ind på www.mitabonnement/notat.dk og tast dit abonnementsnummer – her kan du »pausere«, som vi kalder det. Du vælger bare at springe over, hvis det kommende tema ikke interesserer dig, eller hvis du i en periode ikke har tid til NOTAT-læsning. Så forlænges dit abonnement bare. Mere fleksibelt kan det ikke være.

Hvis du flytter eller ønsker ændringer i dit abonnement, klarses det også på hjemmesiden.

Styr selv dit abonnement på: www.mitabonnement/notat.dk

Abonnementsservice:
NOTAT, Ved Søen 1, Jels, 6630 Rødding, tlf. 70 26 16 48
abonnement@notat.dk
Konto til abonnement: Reg. nr. 7990
Konto nr. 2031982

Priser på NOTAT:
Almindelig stykpris:
49,50 kr. ved betaling pr. nummer
45,50 kr. ved betaling for 3 numre = 136,50
43,25 kr. ved betaling for 6 numre = 259,50
41,25 kr. ved betaling for 12 numre = 495,-

Rabat stykpris for studerende og pensionister:
38,00 kr. ved betaling pr. nummer
35,00 kr. ved betaling for 3 numre = 105,-
33,00 kr. ved betaling for 6 numre = 198,-
31,00 kr. ved betaling for 12 numre = 372,-

Institutioner og foreninger stykpris:
68,00 kr. ved betaling for 6 numre = 408,-
66,00 kr. ved betaling for 12 numre = 792,-

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K.
redaktionen@notat.dk

I redaktionen: Åge Skovrind, Erling Böttcher (ansv.), Anders Rom Dahl, Staffan Dahllöf, Pelle Christy Geertsen, Kenneth Haar, Luise Pihl og Sven Skovmand.
NOTAT udgives i samarbejde med ind/dem-gruppen i EU-Parlamentet og EUD.
Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00
Forsidefoto: POLFOTO

Regnskab, annoncer og ledelse:
NOTAT, Nordkystvejen 2 F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

ISSN: 1603-7480

Indhold

- Sorte skyer over fredsprocessen** 4
Dårlige udsigter til en fredelig løsning i konflikten mellem Israel og palæstinenserne.
- Europæisk strid om samarbejdet med Israel** 6
I december 2008 fik Israel tilsagn om at deltage i udarbejdelsen af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- De officielle forbindelser** 8
EU's aftaler om handel og samarbejde på andre områder
- »Israel er for længst holdt op med at lytte til Europa«** 10
Søren Espersen, Dansk Folkeparti, om EU og Israel.
- »EU og USA må lægge voldsomt pres«** 11
Mogens Lykketoft, Socialdemokraterne, om EU og Israel
- Problemerne blev skabt i 1917** 12
Historien om den jødiske stat.
- Europas drivhus og våbenpartner** 14
Israel sælger frugt og grønt til Europa.
Men handel med våben er i hastig vækst.
- Storkunden** 15
Den næst vigtigste kunde hos Israels militærindustri er EU-landene.
- EU-tropper skal sikre freden** 16
Interview med Gershon Baskin fra Forsknings og Informations Centeret IPRCI.
- På kontanthjælp fra Europa** 18
EU er den største bistandsyder til Palæstina.
- Gazaprojekter bombet væk** 19
Israels krig mod Gaza kostede de europæiske skatteydere mange spildte penge.
- Ingen støtte til Hamas** 20
Interview med Christian Berger, chef for EU's arbejde i de palæstinensiske områder.
- Penge alene gør det ikke** 22
Interview med den israelske økonom Shir Hever
- »Vi undrer os over EU«** 24
Interview med Khalil Shikaki, leder af palæstinensisk analyseinstitut.
- EU anerkendte ikke et demokratisk valg** 26
Hamas blev behandlet som en terrororganisation, skønt den i et år havde afholdt sig fra terror.
- Unionen kunne have været en nyttig modvægt til USA** 27
Analyse af Sven Skovmand
- Vil bytte følsomme oplysninger med Israel** 28
Som led i terrørsamarbejde skal EU udveksle oplysninger om politiske holdninger og seksuelle adfærd.

INTRODUKTION

I splid med sig selv

Endnu en gang blev konflikten i Mellemøsten topnyhed i medierne, senest i juledagene og henover nytåret. Denne gang var det en tre uger lang israelsk lynkrig mod Hamas-bevægelsen i Gaza-striben.

Til billederne af bomber, brand og menneskelige lidelser fik vi endnu en gang rullet konflikten op. En konflikt som i årtier har været et fast indslag i udenrigsdækningen. Og trods det at konflikten vel nok er en af de mest indgående beskrevne og mediedækkede konflikter i verden, føler mange sikkert at det hele stadig er svært at forstå.

Noget af det svært begribelige er det internationale samfunds rolle. Hvor er det henne, og hvorfor kan det ikke gøre noget? I denne måneds udgave af NOTAT har vi sat os for at undersøge forholdet - mellem

EU på den ene side og Israel henholdsvis Palæstina på den anden side.

EU's forhold til Mellemøst-konflikten er indviklet, nogle vil endda sige dobbeltmoralisk. På den ene side regner de fleste af os europæere instinktivt Israel for et land, vi kan identificere os med - et land med et demokratisk politisk system og et land som vi gerne handler med (side 14). Også historien vejer tungt, da det er i Europa de allerværste jødeforfølgelser har fundet sted.

På den anden side tilsiger vores værdier at reagere når et folk befinder sig i en permanent nød- og undtagelsestilstand, og vi sender derfor masser af penge af sted til palæstinenserne (side 18).

Vi er i splid med os selv. Og EU

agerer helt i overensstemmelse med dette dilemma: Israel indlemmes mere og mere i handelsaftaler og politiske aftaler som en allieret med EU (side 6-9). Samtidig accepterer vi i det store og hele at denne allierede på tre uger bomber væk hvad vi i årevis har postet penge i (side 22).

I dette nummer af NOTAT er vi taget til Israel for at tale med israelere og palæstinensere om EU's handlinger og muligheder for at fremme det erklærede mål; to stater

der lever som fredelige naboer (siderne 16-24).

God læselyst.

Erling Böttcher
redaktør

Sorte skyer over

Udsigterne til en fredelig løsning i konflikten mellem Israel og palæstinenserne er dårligere end de har været længe. Den nye israelske regering vil ikke anerkende palæstinenserne ret til en selvstændig stat, og der er dyb splittelse blandt palæstinenserne.

FORTSAT KONFLIKT. Fredsprocessen mellem Israel og palæstinenserne står i stampe. Hvis der overhovedet er noget som kan kaldes en proces. Det seneste års begivenheder giver ikke grobund for megen optimisme. Modsætningerne blev skærpet yderligere med Israels angreb på Gaza i december 2008, som kostede mere end 1.300 menneskeliv.

Få måneder efter krigen i Gaza kom en ny regering til magten i Israel, under ledelse af 'høgen' Benjamin Netanyahu fra Likud-partiet. Med i hans regeringskoalition er det fremgangsrigt parti Yisrael Beiteinu (Israel er vores hjem), under ledelse af udenrigsminister Avigdor Lieberman. Han bor selv i en af de jødiske bosættelser, og partiet står for en hård linje i forhold til palæstinenserne. Derfor er den almindelige forventning at denne regering ikke er interesseret i at arbejde for en aftale med palæstinenserne om en to-statsløsning.

Aftaler, papir og praksis

Det var den tidligere regering, i hvert fald på papiret.

I november 2007 deltog daværende premierminister Ehud Olmert i en fredskonference indkaldt af Bush's udenrigsminister Condolezza Rice i Annapolis, USA. Her skrev Israel og den palæstinensiske præsident Mahmoud Abbas under på en hensigtserklæring om en to-statsløsning.

Annapolis-konferencen er imidlertid, ligesom mange andre fredsforslag, aldrig blevet andet end ord på papir. Det skyldes ikke kun at nye politiske kræfter har vundet magten i Israel, men også den dybe splittelse i den palæstinensiske lejr mellem først og fremmest Fatah og Hamas.

Palæstinensisk splittelse

Som en udløber af fredsforhandlinger i de såkaldte Oslo-aftaler blev der i 1994 skabt et Palæstinensisk Selvstyre på dele af

Mens fredsforhandlingerne står i stampe, har skiftende israelske regeringer forstærket adskillelsen mellem israelere og palæstinensere. På billedet den nye checkpoint-terminal i Kalandia fra 2005 som tusinder af palæstinensere dagligt passerer. Foto: Niv Hachlili.

Vestbredden og i Gaza. Det vil sige at palæstinenserne fik en slags regering med begrænsede beføjelser. Selvstyret var i starten udpeget af den Palæstinensiske Befrielsesorganisation PLO under Yassir Arafats ledelse.

Først i januar 2006 blev der udskrevet valg som overraskende blev vundet af det islamistiske Hamas. Men USA og EU nægtede at anerkende Hamas-re-

geringen fordi den ikke ville anerkende Israels ret til at eksistere og ikke ville fraskrive sig voldelig modstand mod Israel.

Resultatet blev også en skærpet splittelse mellem det nationalistiske Fatah og det islamistiske Hamas. I marts 2008 dannede de to partier ganske vist en enhedsregering, men den indbyrdes mistillid fortsatte, og partierne opretholdt

fredsprocessen

hver deres væbnede militser. I juni 2007 tog Hamas kontrollen med Gaza efter en uges kamp mod Fatah-styrker, og umiddelbart efter opløste præsident Abbas enhedsregeringen og indsatte en ny. Herefter har Fatah regeret på Vestbredden, mens Hamas har opretholdt kontrollen over Gaza.

Der skal efter reglerne afholdes valg til det Palæstinensiske Selvstyre senest januar 2010, men det er meget usikkert om Fatah og Hamas kan blive enige om at afvikle valget.

Flere bosættelser

Samtidig med at det ene internationale fredsudspil efter det andet er løbet ud i sandet, har skiftende israelske regeringer frem til i dag ført en politik som i praksis underminerer mulighederne for en løsning. Det drejer sig ikke mindst om følgende:

Bosættelserne: Israelske bosættelser på de besatte områder breder sig i hastigt tempo og optager stadig store dele af den jord som skulle udgøre en fremtidig palæstinensisk stat. Omkring en halv million jøder bor i dag i bosættelser. Med bosættelserne følger veje og checkpoints som begrænser palæstinenserne bevægelsesfrihed.

Nedrivninger af palæstinensiske huse: Siden 1967 er omkring 12.000 palæstinensiske hjem blevet revet ned af israelske myndigheder, først og fremmest fordi huse er opført uden tilladelse.

Nedrivningerne er de seneste år især sket i Jerusalem hvor mindst 60.000 ud af 225.000 palæstinensiske indbyggere risikerer at få deres huse revet ned fordi det israelske bystyre påstår at boligerne er opført uden tilladelse. EU-Kommissionen advarer i et dokument om at »Israels aktiviteter i og omkring Jerusalem udgør en af de mest påtrængende udfordringer for fredsprocessen med palæstinenserne«.

Adskillelsesmuren: Siden 2002 har den israelske regering opført en 703 km. lang betonmur som adskiller Vestbredden fra Israel, som en sikkerhedsforanstaltning mod palæstinensiske terrorangreb. Omkring 60 procent er færdigbygget. Muren følger flere steder den 'grønne linje' fra 1967, men mange steder går den ind på Vestbredden og afskærer palæstinenserne adgang til deres land. Fredsbevægelsen Gush Shalom skønner at Muren vil få katastrofale konsekvenser for 210.000 palæstinensere som bor i 67 byer eller landsbyer. ♦

Det mener EU

EU's mål er en to-statsløsning med en selvstændig, demokratisk, levedygtig palæstinensisk stat som eksisterer side om side med Israel og de andre nabolande. EU præsenterer selv sin holdning til de vigtigste konfliktspørgsmål således:

Grænser

EU mener at den fremtidige palæstinensiske stat kræver sikkerhed og anerkendte grænser. Disse skal bygge på en tilbagetrækning fra de besatte områder fra 1967 med mindre tilpasninger efter gensidig overensstemmelse, om nødvendigt, i overensstemmelse med FN-resolutionerne 242, 338, 1397, 1402 og 1515 og principperne i Madrid-processen.

Israelske bosættelser i de besatte palæstinensiske områder

8. december 2008 bekræftede EU sin dybe bekymring for den seneste optræning af udvidelsen af bosættelserne. Denne udvidelse afgør på forhånd resultatet af forhandlinger om slutresultatet og truer levedygtigheden for en to-statsløsning. EU mener at bosættelserne overalt i de palæstinensiske områder, herunder Jerusalem, er illegal i henhold til international lov.

Jerusalem

EU mener at fredsprocessen bør indeholde løsningen på alle spørgsmål vedrørende Jerusalems status. EU støtter opbygning af institutioner i Øst-Jerusalem, især på sundheds-, uddannelses- og lovgivningsområdet.

Palæstinensiske flygtninge

EU støtter en retfærdig, levedygtig og aftalt løsning på dette spørgsmål. Vi vil respektere en aftale som de to parter når til enighed om på dette punkt. Siden 1971 har EU ydet en væsentlig støtte til organisationer som giver livsvigtig hjælp til de palæstinensiske flygtninge (UNRWA). EU arbejder beslutsomt på at tilpasse denne støtte på den bedste måde for at opnå en retfærdig og rimelig løsning på flygtningespørgsmålet.

Sikkerhed

EU fordømmer alle voldshandlinger som ikke må få lov at forhindre fremskridt for fred. EU anerkender Israels ret til at beskytte sine statsborgere fra angreb, men understreger at den israelske regering, i udøvelsen af denne ret, må handle inden for international lov. Siden 2005 har EU været involveret i at støtte udviklingen af en demokratisk og professionel palæstinensisk politistyrke.

Kilde: http://ec.europa.eu/external_relations/mepp/eu-positions/eu_positions_en.htm

Europæisk strid om samarbejdet med Israel

OMDISKUTEREDE FORBINDELSER.

Det blev EU's indsats mod de somaliske pirater som løb med overskrifterne da EU's udenrigsministre holdt møde den 8-9. december 2008. Få måneder senere skulle det vise det sig at et andet og ganske udramatisk punkt på dagsordenen indeholdt konfliktstof nok til at splitte EU-ledelsen ad. Punktet hed 'De bilaterale forbindelser med Middelhavspartnerne', og beslutningen var blandt andet et tilsagn til Israel om at styrke samarbejdet med EU.

Men den 23. april 2009 sagde Benita Ferrero-Waldner, EU-kommissær med ansvar for EU's eksterne forbindelser og naboskabspolitik, at beslutningen om styrkede forbindelser med Israel var lagt på is efter det israelske angreb på Gaza-striben:

EU-kommissær Benita Ferrero-Waldner (th) siger at beslutningen om styrkede forbindelser med Israel er lagt på is, men ifølge den tjekkiske EU-formand Mirek Topolánek (tv) »er det bare en udtalelse fra en kommissær.«

»Nu ligger bolden på den israelske banehalvdel.«

Mirek Topolánek, den tjekkiske fungerende EU-formand, var uenig i dette. Han sagde at det er en politisk beslutning som

i givet fald skal træffes af Det Europæiske Råd hvor han stadig er formand. Og så tilføjede Topolánek om Ferrero-Waldners udsagn:

»Det er bare en udtalelse fra en kommissær. Hun har overtrådt sine beføjelser.«

EU's dilemma

At beslutningen om at styrke båndene mellem EU og Israel er blevet kontroversiel kommer ikke bag på Clara Marina O'Donnell, forsker på tænketanken Centre for European Reform i London:

»Fra palæstinensisk side var man uheldig over beslutningen allerede da den blev truffet. Den blev også kritiseret internt i EU. Det har hele tiden har været et dilemma om EU skal koble de bilaterale forbindelser med Israel sammen med fredsprocessen i Mellemøsten,« siger hun.

Betingelserne for at opgradere forbindelserne gør det vanskeligt at skelne mellem EU's forhold til Israel og EU's holdning i den israelsk-palæstinensiske konflikt.

I beslutningen fra december 2008 står: »Denne højnelse af niveauet skal bygge

på fælles værdier hos de to parter, navnlig vedrørende demokrati, respekt for menneskerettighederne, retsstaten og de grundlæggende frihedsrettigheder, god regeringsførelse og humanitær folkeret.« Efter krigen i Gaza er der ingen problemer ved at finde påstande om israelske brud på folkeretten og menneskerettigheder. Men det er ikke kun 'Operation Støbt Bly' i Gaza som giver problemer.

Palæstinensisk opgivenesshed

Robert Rydberg, svensk diplomat har besøgt Vestbredden, Gaza og Israel op til det svenske EU-formandskab i andet halvår af 2009.

I en tilbagemelding fra rejsen konstaterede han:

»Gaza gjorde et stærkt indtryk. Tre måneder efter krigen er genopbygningen endnu ikke kommet i gang. Politisk følte jeg en vis opgivenesshed fra mange palæstinensere. Man vil se en tydelig EU-rolle med hensyn til det man ser som en trussel mod en to-statsløsning og palæstinensiske liv: bosættelserne, forhindringer for at bevæge sig, nedrivninger af huse i det østlige Jerusalem, og meget andet.« Den svenske diplomats meldinger og hans udtalelser til israelske medier får forskeren Clara Marina O'Donnell til at placere Sverige på linje med Kommissionen, d.v.s. at begivenhederne i Gaza må føre til at EU's beslutninger lægges på is.

Kendetegnende for den vedtagne,

I december 2008 fik Israel tilsagn om at deltage i udarbejdelsen af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik. Godt to uger senere indledte Israel "Operation Cast Lead" (Støbt Bly). Nu hænger EU's tilsagn i luften.

»Israel har overtaget. Forbindelserne med EU vil til hver en tid komme i anden række sammenlignet med hvad man opfatter som sine egne sikkerhedsinteresser. Israel betragter ikke EU som en nøglespiller,« siger Clara Marina O'Donnell, ekspert på EU-tænketank i London.

men nu afbrudte, opgradering af forholdet til Israel er den stærke fokusering på israelsk deltagelse i EU's sikkerhedspolitiske maskinrum.

Israels shoppingliste

Det vedtagne forslag blev fulgt af retningslinjer på ti områder (se boks).

Kernen i de ti punkter er at Israel skal inddrages stadig mere i udarbejdelsen af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik, og at der så langt som muligt skal sættes lighedstegn mellem EU og Israels synspunk-

ter og optræden i internationale sammenhænge.

Denne gensidige identificering af fælles interesser bidrager til at gøre det udvidede samarbejde kontroversielt.

fortsættes næste side...

Sådan skal forbindelserne (måske) styrkes

1. Overvejelser om topmøder på højeste niveau (stats- og regeringscheferne) ad hoc (til bestemte formål).
2. Mindst tre faste møder hvert år mellem EU og Israel på udenrigsministerniveau, og ved behov i forbindelser med andre sammensætninger af Ministerrådet.
3. Direktøren for det israelske udenrigsministerium inviteres til EU's forberedende Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité (PSC – Political and Security Committee) hvert halve år.
4. Israelske eksperter inviteres til at deltage i Ministerrådets forberedende arbejdsgrupper om blandt andet fredsprocessen i Mellemøsten, menneskerettigheder og bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet.
5. Det israelske udenrigsministerium og Ministerrådets generalsekretariat afholder uformelle dialogmøder i Bruxelles eller Israel mindst én gang om året.
6. Etablering af en fælles komité for undersøgelser om menneskerettigheder som beskyttelse af minoriteter og bekæmpelse af racisme og fremmedfjendskab – herunder islamofobi og antisemitisme.
7. Opfordring fra EU til at Israel fra sag til sag tilslutter sig EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske udspil, erklæringer og holdninger.
8. EU overvejer at invitere Israel til deltagelse i EU's civile udenrigspolitiske missioner (valgobservationer, politiuddannelser, juridisk rådgivning, etc.)
9. Fortsatte bestræbelser på at normalisere Israels stilling indenfor FN, og overvejelser om israelsk stemmedeltagelse i den regionale blok i FN – WEOG (Western European and Others Group).
10. Styrket parlamentarisk dialog, eventuelt ved at nedsætte en interparlamentarisk komité mellem det israelske parlament, Knesset, og Europa-Parlamentet.

Kilde: Rådsdokument 16897/08, bilag til rådsbeslutning 8-9. december 2008.

Forbindelserne til Israel

ASSOCIERINGSAF TALE FRA 2000

EU og Israel indgik i 2000 en associeringsaftale. Aftalen blev udvidet i 2004.

Aftalen indebærer frihandel for industrivarer og for visse landbrugsprodukter. Desuden er der aftaler om israelsk deltagelse i EU's rammeprogram for forskning og udvikling siden 2007, i forskerudbud, og som eneste naboskabsland deltagelse i rammeprogram for konkurrence og innovation.

I december 2008 indgik EU og Israel aftaler om gensidig anerkendelse af lægemidler og om lufttransport. Aftalen om lægemidler beskrives af Kommissionen som et vigtigt trin hen imod Israels deltagelse i EU's indre marked. En Ministerrådsbeslutning i december 2008 om politisk opgradering blev lagt på køl af Kommissionen.

Kommissionens „fremskridtsrapport“ fra april 2009 peger på israelske brud på retsstatsprincipper, på manglende respekt for menneskerettigheder plus kritik af den udvidede bosættelsespolitik, behandling af det arabiske mindretal m.v.

Ifølge Kommissionen er det en prioritering som Israel har lagt vægt på.

»Nogle af punkterne ville også kunne optræde i samarbejdet med andre lande, men denne liste over samarbejdsområder er unik for forbindelserne med Israel. Det afspejler at EU's naboskabspolitik bliver skræddersyet ud fra de enkelte landes interesser. Dette er hvad der stod på Israels shoppingliste,« lyder forklaringen fra en kilde i EU-Kommissionen som ikke ønsker at blive citeret med navn.

Kommissionens, og altså også det kommende svenske formandskabs holdning er at en udvidelse af forbindelserne mellem EU og Israel vil forblive på køl indtil den nyvalgte israelske regering har demonstreret at man går ind for en to-stats-løsning.

EU smidt ud?

Men den israelske regering har frabedt sig opfordringer og betingelser fra EU-Kommissionen. Ifølge den israelske avis Haaretz har europæiske ambassadører fået at vide at EU skulle holde en lavere profil.

»Hvis de her udtalelser bliver ved, kan Europa ikke være en del af den diplomatiske proces, det vil de to parter tabe på,« lyder beskeden.

Udadtill ser det ud som at EU truer Israel med ikke at opfylde den vedtagne beslutning om forstærkede forbindelser. Omvendt truer Israel EU med at blive holdt ude fra de diplomatiske forhandlinger om den grundlæggende konflikt i Mellemøsten. På spørgsmålet om hvem som egentlig truer hvem, og om hvem som står stærkest i det spil, er forskeren Clara Marina O'Donnell ikke i tvivl:

»Israel har overtaget. Forbindelserne med EU vil til hver en tid komme i anden række sammenlignet med hvad man opfatter som sine egne sikkerhedsinteresser. Israel betragter ikke EU som en nøglespiller.«

– til at betale regningen

Clara Marina O'Donnell bekræfter en oftest gentaget konstatering om at EU er en 'payer' (betaler) og ikke en 'player' (aktør).

»Man hører hele tiden at når tingene går skævt, så skal EU nok være der – til at tage hånd om regningen.«

Hun ser ingen tegn på en ændring af den rolle.

»EU var tidligere meget kritisk over for blandt andet de israelske bosættelser på palæstinensisk jord, men det fik ingen betydning. Siden starten af årtusindet har man haft en blødere tilgang over for Israel. Det har heller ikke haft effekt. Ingen af de to fremgangsmåder har virket.«

Selv foreslog hun i et studie sidste år at EU på den ene side skulle arbejde på at bryde isoleringen af Hamas, og på den anden side tilbyde Israel fuld deltagelse i EU's indre marked.

Det var inden den seneste oprættelse i Gaza.

»Det der er sket, er forsigtige skift i USA og andre steder. Flere regeringer er parate til at revurdere holdningen til Hamas. Omvendt er nu alle de folk i de palæstinensiske områder, som kunne overveje forhandlinger, væk. Ude i marken er stemningen vendt. Efter Gaza er der næsten bare de militante tilbage at tale med,« siger Clara Marina O'Donnell. ♦

Forbindelserne til de palæstinensiske områder

FORELØBIG ASSOCIERINGS- AFTALE FRA 1997

EU indgik i 1997 en foreløbig associeringsaftale med den palæstinensiske befrielsesorganisation PLO, som repræsentant for den palæstinensiske myndighed. Området omtales formelt som det „besatte palæstinensiske område“.

Indholdet er en lang række støtteprogrammer til blandt andet den palæstinensiske administration i form af lønninger, pensioner, socialbidrag og til brændstof til kraftværker i Gaza. Alt i alt støttede EU det palæstinensiske folk med 486 millioner euro (3,6 milliarder danske kroner) i 2008. Dertil kommer indirekte støtte gennem FN og direkte støtte fra forskellige EU-lande.

EU afbrød samarbejdet med det Palæstinensiske Selvstyre da Hamas vandt det palæstinensiske valg i 2006. Fra 2007 har der igen været kontakt, nu med den Fatah-kontrollerede regering. Samtidig er den økonomiske, politiske og sociale tilstand forværret.

I sin seneste statusrapport opremser EU bl.a. følgende problemer: Adskillelsen af Gaza og Vestbredden, den israelske fængsling af folkevalgte Hamas-politikere, den politiske krise mellem Hamas og Fatah, brug af tortur og dødsstraf fra den palæstinensiske myndighed, korrupsion, indskrænkelse af pressefrihed og religionsfrihed, og generelt forværrede tilstande for befolkningen i Gaza.

»Israel er for længst holdt op med at lytte til Europa«

EU's eneste funktion for tiden er at sende milliarder af sted i lommerne på det korrupte Palæstinensiske Selvstyre, mener Søren Espersen, udenrigspolitisk ordfører for Dansk Folkeparti.

Hvem har ansvaret for at fredsprocessen er gået i stå?

Ansvar har alene de palæstinensiske grupper. Der er ikke et gran af tvivl i mit sind om at Israel er parate til at diskutere hvad som helst med Det Palæstinensiske Selvstyre. Men hvis der fra palæstinensisk side hele tiden skal stilles betingelser, vil forhandlingerne aldrig reelt komme i gang. Israel har beklageligvis mistet troen på at den internationale indsats har nogen positiv betydning. Den generøse tilbagetrækning fra Gaza medførte intet andet end sikkerhedsproblemer for Israel – og den israelske befolkning er frustreret over ikke at have fået den fortjente internationale anerkendelse for tilbagetrækningen.

Bør HAMAS fjernes fra EU's terrorliste?

Nej, der står Hamas sikkert og godt. Hamas er en islamistisk terrororganisation som bevidst og konsekvent går efter at myrde civile – ikke alene israelske civile, men så sandelig også andre palæstinensere. Hamas har udvist en 100 procent kynisk og kryseragtig krigsførelse hvor man gemmer sig imellem civile – med det formål at spille på det internationale medie-kort når civile så dræbes. Der er intet som helst formildende i forhold til Hamas.

Hvilke konkrete skridt kan EU tage for at lægge pres på parterne for at nå en løsning på konflikten mellem Israel og palæstinenserne?

EU har intet som helst at byde på i forhold til at få løst konflikten i Mellemøsten – og har i øvrigt ingen som helst magtmidler hertil. Israel er for længst holdt op med at lytte til Europa, hvis eneste funktion for tiden er at sende milliarder af sted i lommerne på Det Palæstinensiske Selvstyre, som er ganske overordentligt korrupt. Det er en slags aflad, europæiske skatteydere her betaler. En aflads-erkendelse af at man intet fornuftigt kan gøre i Mellemøsten. Det er alene USA, som parterne eventuelt ville lytte til – og for Israels vedkommende vil man kun lytte til USA, såfremt der i forbindelse med en fredsslutning, som ender med en to-statsløsning, vil blive tilbudt 100 procents sikkerhedsgarantier – evt. i form af et NATO-medlemskab.

Associeringsaftalen mellem EU og Israel bygger på respekt for menneskerettighederne. Bør aftalen EU-Israel suspenderes, så længe Israel overtræder denne klausul?

Nej, jeg stoler ikke på disse såkaldt neutrale observatører og deres rapporter. Den israelske hær har på overbevisende vis tilbagevist snart sagt alle påstande.

EU besluttede på sit topmøde i december 2008 at opgradere samarbejdet med Israel til et såkaldt privilegeret partnerskab. Beslutningen er siden stillet i bero af EU efter angrebet på Gaza og valget i Israel. Mener du at der er grundlag for at opgradere samarbejdet EU-Israel?

Det er en gedigen skandale at EU har stillet opgraderingen i bero som om Israel skulle straffes for noget som helst. Det er uforståeligt at den danske regering åbenbart er med i denne beslutning, og Dansk Folkeparti vil arbejde hårdt for at samarbejdet mellem EU og Israel igen kommer tilbage på den rette kurs.

Støtter du en økonomisk boykot af Israel for at presse landets regering til at tage skridt i retning af en fredsløsning?

Nej, selvfølgelig ikke. Israel er det eneste demokratiske land i en region, som er fyldt op med feudale, kvindeundertrykkende og aldeles udemokratiske regimer. Og den umiddelbare forhandlingspartner, Det Palæstinensiske Selvstyre, er uden magtbeføjelser til noget som helst – og presses af en islamistisk terrororganisation, Hamas. Hvordan i alverden kan nogen i dén situation overhovedet finde på at nu skulle vi til at boykotte Israel?

»EU og USA må lægge voldsomt pres«

Danmark skal arbejde for med styrke og i fællesskab med EU at rejse menneskerettighedskrænkelser over for den israelske regering, siger Mogens Lykketoft, udenrigspolitisk ordfører for Socialdemokraterne.

Ingen af parterne har eneansvar. Men Israel har opretholdt besættelsespolitikken og i strid med verdenssamfundet fortsat udvidet bosættelserne på besat område. Ved ikke at give de moderate palæstinensiske ledere substantielle indrømmelser der letter levevilkårene for deres folk og giver perspektiv for en fair fredsløsning, har Israel banet vejen for Hamas' valgsejr i 2006, splittelsen i den palæstinensiske lejr og Hamas' magtovertagelse i Gaza.

Den ny israelske Likud-ledede regering med ekstremisten Lieberman som udenrigsminister synes definitivt at begrave fredsprocessen, med mindre USA og EU med flere lægger voldsomt pres.

Hvis Hamas tager medansvar for en fælles palæstinensisk regering, der fralægger sig brug af terror og anerkender at tostatsløsningen er målet, er svaret ja. Hamas har totalt fejlvurderet Israel når de troede at raketaffyringer mod Israel kun ville blive mødt med begrænsede militære reaktioner. Dermed har man bidraget til at udløse de grusomme menneskelige og materielle tab der især ramte civilbefolkningen i den indespærrede enklave.

EU bør med langt større styrke understrege kravet om åbning for alle slags forsyninger til genopbygningen af Gaza, stop for nye bosættelser, bevægelsesfrihed for palæstinenserne, løsladelse af alle politiske fanger og fremskridt for en politisk forhandlet tostatsløsning.

Det er vigtigt at EU har en fælles position. Derfor mener jeg ikke at aftalen skal suspenderes – men at Danmark skal arbejde for med styrke og fælles i EU at rejse menneskerettighedskrænkelser over for den israelske regering inden for aftalens rammer.

Nej, jeg er enig i Kommissionens beslutning om at stille sagen i bero.

Nej, jeg tror ikke at det vil virke som tilsløset.

Problemerne blev

Den engelske udenrigsminister Balfour gav jøderne ret til at bo i det område, den engelske hær havde erobret fra tyrkerne.

HISTORIEN. Idéen om en jødisk stat blev første gang fremført af den østrigske journalist Theodor Herzl. I 1896 skrev han bogen »Jødestaten« hvori han hævdede at jødernes fremtid kun kunne sikres hvis de ligesom alle andre folk fik deres egen stat.

Det førte til den zionistiske bevægelse. Den gik ind for at jøderne skulle vende tilbage til Palæstina, hvorfra de var uddrevet af romerne i forbindelse med to store oprør i år 70 og år 135. Zionism bevægelsen så stort på at området var beboet af en halv million mennesker – der i øvrigt efter alt at dømme var efterkommere af de jøder som romerne *ikke* havde uddrevet.

Den afgørende Balfour-erklæring

I mange år fik zionisterne kun få jøder til at tage til Palæstina, selv om den tyrkiske sultan, der kontrollerede landet, tillod det.

Men alt ændrede sig i november 1917, da den engelske udenrigsminister Arthur Balfour udsendte en erklæring hvori han sagde at jøderne kunne få et hjemland i Palæstina som engelske tropper havde erobret under krigen.

Balfour fremsatte erklæringen for at få de amerikanske jøder til at lægge pres på deres regering, så den gik mere aktivt ind i Første Verdenskrig. Og erklæringen førte til en betydelig jødisk indvandring.

I 1922 var der 75.000 jøder i landet og i 1931 175.000. Og da Hitler indledte sine forfølgelser, voksede antallet til 400.000.

Da FN delte landet

Den største indvandring skete dog efter krigen. Den blev så kraftig at englænderne besluttede at opgive magten i Palæstina. Og da Palæstina ikke var en koloni, men et mandat område under FN, måtte FN tage aktion, og det gjorde man i 1947.

33 af FN's dengang 56 medlemslande gik ind for at landet skulle være uafhængigt i 1948, og at landet skulle deles.

Delingen var alene af tekniske grunde dybt problematisk, som man kan se af kortet. Hvis den skulle fungere, måtte den være bakket op af en stærk international styrke. Og da det ikke skete, var en krig uundgåelig. For de arabiske lande var modstandere af delingen, og jøderne var utilfredse med at de ikke fik mere af landet.

FN's delingsplan for Palæstina

Efter FN's plan for Palæstina ville den palæstinensiske stat omfatte blandt andet Galilæa og havnebyen Jaffa ved Tel Aviv. Jerusalem skulle være internationalt område.

skabt i 1917

Israels store sejr

Arabernes overmagt virkede overvældende, men hærene var dårligt udrustede og havde en elendig ledelse. Derfor lykkedes det israelerne at erobre hovedparten af Palæstina, herunder Galilæa og Jaffa, der efter FN's delingsplan skulle have været palæstinensiske områder.

Israelerne fik også erobret betydelige dele af området vest for Jordan-floden – Vestbredden – og de fik skabt en korridor til Jerusalem, hvis vestlige del de erobrede.

Resten af Vestbredden og den gamle del af Jerusalem forblev imidlertid på arabiske hænder, og det skyldes først og fremmest den Arabiske Legion fra Transjordanien, der havde en langt højere kvalitet end de øvrige arabiske hære. Vestbredden og Jerusalem blev nu en del af Transjordanien, der skiftede navn til Jordan.

Palæstinenserens terroraktioner

Af de 900.000 palæstinensere, der havde boet i Israel, blev kun 150.000 tilbage. De øvrige har lige siden været henvist til en ulykkelig og udsigtsløs tilværelse i flygtningelejre i Israels nabolande. Kun i Jordan har der været tålelige vilkår for dem.

Grupper af unge palæstinensere foretog dog i de følgende år små angreb fra Gaza-området ind i Israel, hvor de forøvede terroraktioner. Det fik i 1956 Israel til sammen med England og Frankrig at angribe Egypten.

Israel besatte hele Sinai-ørkenen, men angrebet blev standset af den amerikanske præsident Eisenhower, der tvang de tre lande til at trække deres militære styrker tilbage. Der blev derefter opstillet en FN-styrke på den palæstinensiske side af Gaza-striben, og det fik terroraktionerne til at gå i stå.

Seksdageskrigen

I 1967 kom det imidlertid påny til terroraktioner – denne gang fra palæstinensiske flygtninge i Syrien. Det fik Israel til at foretage en række angreb ind i Syrien, som bad Egypten og Jordan om at hjælpe sig.

Det fik hurtigt uhyggelige følger.

De arabiske ledere undervurderede nemlig endnu en gang Israels militære styrke. Og på blot seks dage fik israelerne ødelagt det egyptiske luftvåben og omringet de arabiske styrker. Da kampene sluttede, havde Israel magten i ikke blot Gaza-striben og Sinai-ørkenen, men også i de syriske Golan-højder nordøst for Genesaret Sø samt hele Vestbredden.

I 1979 blev det erobrede område ganske vist indskrænket, idet Egypten sluttede fred med Israel og til gengæld fik Sinai-ørkenen. Men de syriske områder blev ikke givet tilbage, og forholdet til palæstinenserne blev ikke berørt.

Oslo-aftalerne

I 1993 lykkedes det norske diplomater at få forhandlinger i gang i Oslo mellem repræsentanter for den israelske regering og palæstinenserne. De førte til at palæstinenserne i den følgende tid fik kontrollen med Gaza-striben og det meste af Vestbredden. En tid så det lyst ud.

Men kort efter blev Israels statsminister, Yitzhak Rabin myrdet af en jødisk fanatiker, og før det efterfølgende valg foretog palæstinensiske fanatikere en række terrorbombninger i israelske byer, der førte til at den krigeriske Netanyahu vandt valget.

I år 2000 så det endnu engang ud til at der kunne skabes fred. Det skete, da den fredsvenlige Ehud Barak kom til magten i Israel og indledte forhandlinger med den palæstinensiske leder Arafat og den amerikanske præsident Bill Clinton. De var tæt

Palæstina efter 1948.

Efter de første krige mellem israelerne og araberne blev Galilæa og Jaffa indlemmet i Israel, og det samme skete med store dele af Vestbredden og Gaza.

på at lykkes, men i det afgørende øjeblik var hverken Barak eller Arafat villig til at komme med de nødvendige indrømmelser.

USA er afgørende

I de følgende otte år er der ikke sket meget, og det skyldes først og fremmest at George W. Bush helt og holdent støttede Israels politik.

Nu har Barak Obama overtaget præsidentposten og han har erklæret at der skal skabes fred mellem Israel og palæstinenserne. Og USA har så stor indflydelse i Israel at Obama vil kunne føre sin vilje igennem – hvis han har modet til det. ♦

Israel fungerer som vinterdrivhus med frugt og grønt for Europa. Men nu er også samhandelen med våben og højteknologi stærkt stigende.

Europas drivhus og våben

WIRTSCHAFTSWUNDER. Det er velkendt at Israel igennem mange år har oplevet et vækstmirakel, hvor man opdyrkede land og skabte en dynamisk økonomi, baseret på et levedygtigt landbrug. Men landbruget fylder mindre og mindre, og Israels økonomi er i dag sammensat som et moderne vestligt industrisamfund.

2007 blev året hvor Israel for første gang i landets historie endte med overskud på handelsbalancen – altså at man fik solgt flere varer i udlandet end man købte.

Forud var gået 59 år med meget store underskud.

Massiv militærindustri

Underskuddet skyldtes stort behov for offentlige investeringer på grund af en meget stor militær sektor. Når det har kunnet

lade sig gøre at føre en sådan økonomisk politik med store underskud skyldes det at næsten to tredjedele er blevet finansieret af donationer fra immigranter, udenlandske pensioner, penge fra jødiske organisationer i udlandet og gaver fra udenlandske regeringer, specielt den amerikanske. Den sidste tredjedel er finansieret af udenlandske banklån som staten stadig afdrager.

Den massive opbygning af fly- og

Aldersfordeling i pct. 2007

	Israel	DK	Vestbredden	Gaza
0-14 år	27,9	18,1	37,3	44,4
15-64 år	62,3	65,8	59,1	53,0
65+	9,9	16,1	3,7	2,6

Kilde: CIA World Fact Book, www.cia.gov

Aldersfordelingen i Danmark er typisk for et rigt, vestligt land med forholdsvis mange ældre. Omvendt har Vestbredden og Gaza en typisk u-landsfordeling med mange unge. Israel ligger midt imellem, men har en tilsvarende forskel mellem den jødiske og den arabiske befolkningsgruppe (sidstnævnte udgør cirka 20 procent). De mange unge arabere betyder en høj fødselsrate. Derfor vil der i mange år fremover blive flere og flere palæstinensere i forhold til israelere. Allerede i dag er jøderne i mindretal med 49 procent hvis man indregner såvel Israel som de af Israel besatte områder Gaza, Vestbredden og Golan-højderne.

Økonomiske nøgletal 2007

	Israel	DK	Vestbredden	Gaza
Befolkningstal i mio.	7,2	5,5	2,5	1,6
Areal i 1000 km ²	20,7	43,1	5,9	0,36
Økonomisk vækst i pct. af BNP	5,4	1,6	0,8	0,8
BNP pr. indbygger i kroner	115.356	157.586	12.122	12.122

Kilde: CIA World Fact Book, www.cia.gov

militærindustri lagde bunden for ny teknologi, og i 1980'erne lagde multinationale it-giganter som IBM, Microsoft og Intel udviklingsafdelinger i Israel.

Emigranter vendte hjem

Israelere, som havde arbejdet i den ameri-

Israels vigtigste

Import og eksport 2007

Kilde: Eurostat

Storkunden

Den næstvigtigste kunde hos Israels militærindustri er EU-landene. De har i løbet af de sidste 5 år købt israelske våben for 2,5 milliarder, og alene i 2007 eksporteret for 1,5 milliarder kroner.

partner

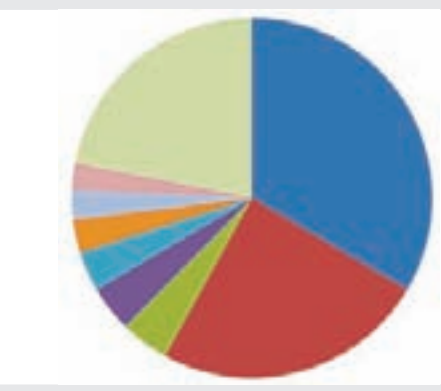
kanske computerindustriens højborg Silicon Valley, vendte hjem med ekspertise. Senere indvandrede i 1990'erne højt uddannede videnskabsfolk, ingeniører og medicinere fra det tidligere Sovjetunionen, og skabte dermed grundlag for yderligere teknologisk udvikling.

De seneste 10 år har Israel konstant haft en økonomisk vækst på 4-6 procent om året, og ligger dermed i samme liga som de såkaldte tigerøkonomier i Asien, f.eks. Sydkorea.

Siden 1975 har industrivarer fra Israel haft fri adgang til EU og eksporten til Unionens indre marked stiger støt år efter år. Varerne er våben, computer hardware og software, elektronik, telekommunikation, bioteknologi, medicinalvarer og nanoteknologi.

Alt er dog ikke højteknologi. Det israelske landbrug er i kraft af det gavmilde klima og nærheden til Europa fortsat en stor eksportør af frugt og grønt. Især i vintermånederne fungerer Israel som et drivhus for Europa med meloner, tomater, agurker, citrusfrugter og blomster. ♦

handelspartnere

VÅBEN. En god handel er når begge parter går glade derfra, siges der. Det er tilfældet for samhandelen om militært udstyr mellem Europa og Israel. EU har udviklet sig til at være en rigtig god kunde hos den boomende israelske våbenindustri, mens hverken krigshandlinger, oprør eller EU's adfærdskodeks for våbeneksport har været til hinder for at EU har et stigende salg af våben til Israel.

Den israelske militærindustri er en succeshistorie med stærkt stigende vækst og eksport. Ifølge det svenske internationale fredsforskningsinstitut SIPRI – som følger våbenhandelen i verden – er Israel nu nummer fire på listen over verdens våbeneksportører. Kun overgået af EU, USA og Rusland, i nævnte rækkefølge.

Hvem køber så ind i Israels våbenindustri?

Ingen begrænsninger

Indien er Israels vigtigste våbenkunde, men herefter følger EU (se tabel 1). På de følgende pladser er det tyrkerne og amerikanerne som er Israels kunder.

Hos den næstvigtigste kunde, EU, er det 13 ud af de 27 lande som tegner sig for importen fra Israel. Grækenland og Rumænien ligger i spidsen med våbenindkøbene i Israel.

Våben er et industriprodukt og det har i kraft af aftalerne med Israel helt fri adgang til EU's indre marked. Der er ingen begrænsning

ger for hvad og hvor meget der må importeres til EU. Lidt anderledes er det med eksport af våben ud af EU. Her er der godt nok ikke EU-regler for eksport, men man enedes dog i 1998 om et fælles ikke-bindende adfærdskodeks for våbeneksport.

I kodekset står blandt andet at våben kun må eksporteres til lande som overholder internationale traktater og aftaler og respekterer menneskerettighederne. Det kritiserer mange Israel for ikke at gøre. Men EU eksporterer meget militært udstyr til Israel.

Europæisk våbeneksport til Israel 2007

Millioner danske kroner

Frankrig	940
Tyskland	211
Rumænien	124
Storbritannien	51
Belgien	40
Spanien	33
Polen	29
Tjekkiet	21
Bulgarien	18
Slovenien	12
Holland	1
Slovakiet	0,5
Grækenland	0,2
Østrig	0,09
Ungarn	0,08
	1.481

Kilde: Årsberetning for EU's våbeneksport, dec.2008. Tallene er for året 2007.

Israels våbeneksport 2003-2008

Millioner danske kroner

Indien	3.186
EU i alt	2.559
Tyrkiet	2.402
USA	1.534

EU fordelt på medlemmer:

Grækenland	672
Rumænien	638
Holland	291
UK	224
Spanien	168
Polen	162
Italien	134
Tyskland	112
Portugal	50
Slovenien	34
Frankrig	28
Ungarn	28
Finland	17

Kilde: Stockholm International Peace and Research Institute, SIPRI, database over våbenhandler.

28 eksporter afvist

I kraft af våbenkodekset skal virksomhederne ansøge om licenser til at sælge våben til Israel. For året 2007 blev der i alt indsendt 1046 ansøgninger i de enkelte lande om at måtte eksportere til Israel. Kun 28 af dem blev afvist med henvisning til bl.a. menneskerettigheder og hensynet til regional stabilitet. De resterende 1018 licenser blev udstedt.

I penge betyder det at europæerne i året 2007 solgte for 1,5 milliarder kroner våben til Israel. Det fremgår af den seneste oversigt over våbeneksporten fra EU, udgivet i december 2008 (se tabel 2). Der er tale om ammunition til bomber og sprænghoveder, om håndvåben og om militærfly og flymateriel, fremgår det af årsberetningen.

Frankrig er storleverandør og står for to tredjedele af eksporten (940 millioner kroner). Herefter følger Tyskland og Rumænien med henholdsvis 211 og 124 millioner kroner. ♦

EU-tropper skal sikre

Europa må gøre op med sin handlingslammelse. Det internationale samfund må tage vetoretten fra Israel, og EU må levere den sikkerhedsmæssige garanti for en to-statsløsning, siger leder af israelsk-palæstinensisk tænketank.

NYT HÅB. Det internationale samfund må gennemtvinge en to-statsløsning. Men Israels bekymring for sin sikkerhed må også tages alvorligt. Derfor må EU være parat til at udsende tropper, til at sikre freden og overvåge at aftalerne holdes.

Det mener Gershon Baskin, leder af det Israelsk-Palæstinensiske Forsknings- og Informations Center (IPRCI).

»EU er nødt til at engagere sig på stedet, ikke bare sende penge. En fysisk tilstedeværelse er nødvendig, så man kan sige til Israel: I kan godt trække jer tilbage, vi garanterer sikkerheden. Dette er meget vigtigt, for USA hverken kan eller skal være til stede med tropper på Vestbredden på grund af den militære alliance med Israel.«

Er det realistisk at det internationale samfund kan gennemtvinge

dette uden en skarp konfrontation med Israel?

»Muligvis ikke, men det skal i så fald ikke være en konfrontation med EU, men med hele det internationale samfund.«

Obama giver håb

NOTAT møder Gershon Baskin en tidlig morgen på centeret i Tantur, en bebyggelse mellem Jerusalem og Bethlehem. Først skal en telefonsamtale med en israelsk avis afsluttes. Han taler længe og overbevisende på hebraisk om forventningerne til den nye israelske regering. Han er en hyppig kommentator, har skrevet en

lang række bøger om den israelsk-palæstinensiske konflikt og modtaget flere priser for sit fredsarbejde.

Gershon Baskin knytter store forventninger til USA's nye præsident.

Obamas udmeldinger på det latinamerikanske topmøde i april giver håb om en ny international kurs som også kan få positiv betydning for fredsprocessen i Mellemøsten, mener han.

»Obama vil tillade amerikanske virksomheder at investere i Cuba, og han har trykket Venezuelas præsident Chavez i hånden. Vi ser en ny politik, og selv om hans program for Mellemøsten endnu ikke er lagt fast, så er der tegn på at vi også vil se en ny kurs her. Jeg formoder at det vil ske kort efter mødet med Netanyahu (i midten af maj, red.)« siger han.

Ingen vetoret til Israel

Håbet om fremskridt i fredsprocessen kommer altså i et pres udefra, mener Baskin. Derimod ser han ingen nye muligheder for direkte forhandlinger mellem Israel og palæstinenserne. Det var heller

freden

ikke muligt før, men med den nye regering under Netanyahu og splittelsen blandt palæstinenserne er det blevet endnu sværere.

»Men forudsætningen er at det internationale samfund gør det klart for Israel at landet ikke længere kan nedlægge veto mod oprettelsen af en palæstinensisk stat.«

Hvor ser du EU's rolle i den sammenhæng?

»EU har en særlig rolle som en partner i Kwartetten (USA, EU, Rusland og FN, red.). Obama ønsker at Kwartetten skal optræde i fællesskab, så den vil være den nødvendige mekanisme for en løsning. Hverken USA eller EU kan alene klare opgaven,« siger Baskin.

Men han efterlyser en vilje fra EU.

»Jeg har på det seneste været til tre konferencer i Europa om konflikten i Mellemøsten hvor jeg har hørt det samme gentaget igen og igen: EU skal ikke bare være 'payer', men også en 'player'. Europæerne må se at blive seriøse. De må forvandle deres økonomiske magt til politisk magt, så vil EU kunne få en stor indflydelse. EU har stor økonomisk betydning for Israel. Men EU bruger slet ikke dette redskab.«

Medlemskab af EU

I Baskins øjne er det derfor helt oplagt at beslutningen fra december 2008 om at optræppe samarbejdet mellem EU og Israel må stilles i bero, før på den måde at lægge et politisk pres på den israelske regering.

»Jeg opfordrer ikke til økonomiske sanktioner. Det vil være den allersidste udvej. Men det er et vigtigt budskab at EU ikke ønsker at opgradere forbindelserne. Hvis Israel vil have bedre adgang til diverse fonde og hvad der ellers hører med, så er der visse krav der skal opfyldes, ligesom EU har stillet krav til sine egne medlemslande.«

»Men jeg er i virkeligheden mere tilhænger af at tilbyde gulerødder end at svinge stokken. Derfor har jeg et forslag som er seriøst, selv om mange ryster på hovedet: Israel og en ny palæstinensisk stat bør have tilbud om medlemskab af EU. Den vigtigste forudsætning er at man er enige om en fredsløsning. Og det skal ikke være et tilbud til den ene eller den anden, men til begge parter.«

Gershon Baskin

Gershon Baskin (1956), ph.d. i international politik fra Greenwich University, flyttede fra USA til Israel i slutningen af 1970'erne. I 1988 tog han initiativ til det Israelsk-Palæstinensiske Forsknings- og Informations Center (IPRCI), for at fremme en dialog mellem det israelske og palæstinensiske civilsamfund. Centeret lå oprindeligt i Jerusalem, men flyttede i slutningen af 1990'erne til Bethlehem. På grund af indskrænkningerne i bevægelsesfriheden, efter den palæstinensiske intifada i 2000, flyttede IPRCI senere til Tantur, umiddelbart inden det vigtigste check-point før Bethlehem, i et forsøg på at finde et velegnet og tilgængeligt mødested for både israelere og palæstinensere.

Centeret har organiseret en lang række seminarer, kurser og uddannelsesprogrammer, især i slutningen af 1990'erne. Et vigtigt mål har været at få fredsforståelsen ind i skolernes undervisning hos begge parter. I dag er ansat seks medarbejdere. Gennem hele perioden har IPRCI haft fælles israelsk-palæstinensisk ledelse. Baskins kompagnon er Hanna Siniora, kristen araber, medlem af PLO's Nationalråd og udgiver af ugeavisen Jerusalem Times.

FN-mandat til Kwartetten

I praksis mener Baskin at vejen til en fredsløsning går via en ny FN-resolution som giver Kwartetten mandat til at forhandle rammerne for en selvstændig palæstinensisk stat på plads. I store træk er løsningsmodellen defineret, mener han:

Jerusalem vil blive hovedstad for begge stater, bosættelserne nedlægges, og Kwartetten får mandat til at forhandle en præcis grænsedragning.

Men på et vigtigt område bliver palæstinenserne nødt til at opgive et historisk krav.

»De palæstinensiske flygtninge kan ikke vende tilbage til der hvor de boede før 1948. Der må nedsættes en kommission til at afklare dette spørgsmål, men der ligger en grundlæggende modsætning mellem retten til at vende tilbage og tostatsløsningen. De kan blive kompenseret, og jeg mener også at man bør arbejde for en umiddelbar repatriering af de omkring 200.000 palæstinensiske flygtninge i lej-

rene i Libanon som lever under de mest horrible forhold. Lad os bygge tre nye byer på Vestbredden til dem!«

Udrydde Hamas

Han frygter at Netanyahus regering vil ødelægge fredsmulighederne med en ny militær offensiv mod Gaza. En udvikling som han finder farlig, men også meget realistisk:

»Jeg er overbevist om at Netanyahus regering planlægger at udrydde Hamas. Regeringen vil vente på en provokation, eller de vil selv skabe den, og derefter rykke ind for myrde Hamas-ledelsen. Derefter vil de oprette en midlertidig administration og senere forsøge at overdrage den til palæstinensere som vil samarbejde. Det vil ske, selv om planen ikke bliver godkendt af Obama. Spørgsmålet er prisen. Hvis Netanyahu kan holde antallet af civile ofre på et minimum, og kun ramme Hamas, kan han håbe på en anerkendelse fra det internationale samfund.« ♦

På kontanthjælp fra Europa

EU er den største bistandsyder til Palæstina. Pengene går til direkte kontanthjælp og pensioner, samt til veje, bygninger, skoler og administration.

ØKONOMI I RUINER. Nogle af verdens fattigste mennesker bor stuvet sammen på et ganske lille areal i Gaza-striben. Arealet er lidt større end Langeland og der bor 1,6 millioner palæstinensere, mange af dem i flygtningelejre. Det gør Gaza-striben til et af verdens tættest befolkede områder.

Indtægter og erhvervsliv er i ruiner – og befolkningen overlever kun på massiv bistandshjælp som fortrinsvis kommer fra Europa.

Den anden del af Palæstina er Vestbredden som i størrelse er midt imellem Fyn og Sjælland. Her er der knapt så tæt befolket, der bor 2,5 millioner, men også med uhyre lav levestandard (se tallene i tabel foregående side).

Hjælpen fra Europa er steget og steget siden starten af 1990'erne.

30 milliarder

Fredsftalerne i Oslo i 1994 blev start-

skuddet til en massiv pengeindsprøjtning fra Europa. Oslo-aftalerne skabte gennembruddet for anerkendelsen af at palæstinenserne skal have deres egen stat, til gengæld for anerkendelse af Israels eksistens.

Siden da har EU dirigeret penge hen i mod udvikling af institutioner i en fremtidig palæstinensisk stat. Det gælder sundhedsvæsen, uddannelsesvæsen, retsvæsen, støtte til mindre virksomheder, in-

I alt blev der i løbet af den tre uger lange lynkrig i Gaza ødelagt for 2,8 milliarder kroner.

frastruktur og miljø, samt opbygning af ministerier.

I årene 1994-1997 lå støtten årligt på cirka 1 milliard kroner årligt, mens den i årene 2000-2009 var på cirka 2,5 milliarder kroner årligt. I alt er der i perioden 1994 til 2009 overført næsten 30 milliarder kroner fra EU i direkte bistandshjælp.

Udover denne direkte hjælp fra EU's kasser, kommer bistandsprogrammer fra FN og fra de enkelte EU-lande. Det gør Palæstinenserne til nogen af de mest modtagende i hele verden.

EU-tallene kan man få oplyst hos EU-Kommissionens afdeling for eksterne forbindelser.

Unionen støtter

Unionens støtteprogram for palæstinenserne hedder PEGASE. Fra 1. februar 2008 til 1. februar 2009 er der sendt godt 3 milliarder kroner i direkte økonomisk støtte, og hertil kommer næsten en milliard fra 14 af medlemslandene i EU.

Pengene er gået til:

* Elektricitet

EU betaler hver måned for 30 procent af efterspørgslen på elektricitet ved at levere diesel til Gazas kraftværk, i alt 8 millioner liter om måneden til en værdi af næsten 723 millioner kroner. Målet er at sikre fuld energiforsyning i hele 2009.

* Fattighjælp

Støtten til fattige palæstinensiske familier har i året udgjort 124 millioner kroner til omkring 300.000 personer, hvoraf halvdelen bor i Gaza. Kommissionen forsikrer at den har 'robuste' procedurer som sikrer at hjælpen når frem til dem, den er tiltænkt.

* Offentligt ansatte

Lønnen til embedsmændene i administrationen betales hver måned fra EU, et beløb på 158 millioner kroner, som kommer omkring 78.000 embedsmænd og pensionister til gode, heraf de 28.500 af dem i Gaza.

* Restancer

181 millioner gik til at betale virksomheders gæld til udlandet, heraf 78 millioner i Gaza.

* Fødevarerhjælp

Fødevarerhjælp til flygtningelejrene (134 millioner). ♦

Gaza- projekter bombet væk

Israels krig mod Gaza i december-januar 2008-09 kostede de europæiske skatteydere mange spildte penge.

DOBBELTUDGIFT. 4.036 boliger blev lagt i ruiner, og 11.514 andre boliger blev beskadiget. Syv skoler blev bombet bort og andre 157 skoler blev beskadiget. Skolerne blev lukket mellem 27. december og 24. januar – 540.000 børn blev ikke undervist i perioden.

I alt blev der i løbet af den tre uger lange lynkrig ødelagt for 2,8 milliarder kroner, ifølge en detaljeret opgørelse fra det palæstinensiske selvstyre.

EU-Kommissionens kontor i Jerusalem skønner over for NOTAT at der er ødelagt for mindst 410 millioner kroner europæisk finansierede projekter siden år 2000.

Alene den seneste lynkrig ødelagde for 82 millioner kroner. Kommissionen understreger at det er meget forsigtigt skøn fordi den ikke får alle oplysninger fra medlemslandene.

Værst ramt blev infrastrukturen som EU over de sidste 10 år har investeret mindst 375 millioner kroner i. Det var netop store dele af den EU-finansierede infrastruktur som blev ødelagt af israelske bombefly.

Dermed blev operation 'Støbt Bly' endnu et led i billedet af Europa som den glade betaler – ikke til militær, men til civile og humanitære udviklingsformål. I modsætning hertil giver USA en omfattende militær støtte til Israel.

Sat på spidsen er det Europas skatteydere som betaler hvad amerikanske skatteydere betaler for at ødelægge.

Unionens støtteprogram

Nu skal Gaza genopbygges, og de europæiske skatteydere er igen i spidsen.

Der er nok at tage fat på.

Der mangler alt. Penge til at betale for elektriciteten. Medicinsk hjælp og hjælp til flytning af patienter fra Gaza til Vestbredden. Hjælp til børnene som udgør næsten halvdelen af Gazas unge befolkning.

Det gælder kampagner for at få børn i skole igen, reparationer og fremskaffelse af midlertidige undervisningslokaler, møbler såvel som lærings- og undervisningsmaterialer. Herudover projekter med skolebespisning og lokale sundhedstiltag for at imødegå det store antal fejl- og underernærede børn.

Støtte til at få gang i handel og produktion igen

Mange småvirksomheder blev skadet eller totalt ødelagt, fx butikker og smålandbrug. De kan spille en vigtig rolle i genopbygningen, men kan ikke få lån i banker.

Selvstyret udformer sammen med Kommissionen et program hvor skaderne bliver godtgjort med et engangsbeløb.

Men først og fremmest vil genopbygningen afhænge af åbningen af grænseovergangene og tilbagevenden af normal handel.

Kommissionen vil, ifølge PEGASE-programmets målsætninger, fokusere på:

- * El-forsyningen, som er fragmenteret på mange systemer og med høj afhængighed af Israel.
- * Affaldshåndtering. Der er både for lidt vandforsyning og spildevandshåndteringen ligger i ruiner, skidtet pumpes direkte ud i Middelhavet.
- * Vejbyggeri. Konflikten ødelagde de i forvejen dårlige vejforhold. ♦

EU sender 1.350 kroner hver måned til de fattigste palæstinensere. Dog ikke hvis man er medlem af Hamas. »Vi kontrollerer modtagerne både før, under og efter udbetalingen,« fortæller chefen for EU's støtte til de palæstinensiske områder.

IKKE EN KRONE TIL

BANDLYST. Ingen penge hvis du tilhører en bestemt politisk organisation. Er det ikke politisk diskrimination?

»I sidste ende er det selvfølgelig politisk, men det er også reelt i juridisk forstand, fordi EU har en beslutning om at sætte Hamas på terrorlisten. Det har den meget vigtige konsekvens at der ikke må ske nogen form for finansiel overførsel fra EU til Hamas.«

Sådan lyder forklaringen fra Christian Berger, chef for EU-Kommissionens delegation til Vestbredden og Gaza.

»Vi hører at fattige familier som tilhører Hamas, får støtte fra Hamas,« tilføjer han.

Stort kontor

Dagen før optrådte Christian Berger i den palæstinensiske hovedby Ramallah ved afslutningen på et stort EU-støttet projekt som skal udbrede forståelsen for demokrati og valg blandt de unge palæstinensere. 8.600 elever på 107 skoler arbejdede i seks uger med at opstille kandidater, føre kampagne og afholde valg på deres skoler.

I dag er Christian Berger tilbage i Jerusalem. Mit pas skal deponeres og bagagen bliver tjekket før der er adgang til hans kontor på fjerde sal. Der bliver passet godt på ham. Men han er også chef for et af de dyreste EU-kontorer uden for

Europa. Omkring 35 EU-ansatte og lige så mange lokale medarbejdere står på løningslisten. Forklaringen er den massive støtte som siden midten af 1990'erne er kanaliseret ind i de palæstinensiske områder.

Balancen er tippet

I korte træk har støtten haft tre formål, fortæller Christian Berger: at fastholde idéen om en to-statsløsning, at hjælpe den Palæstinensiske Selvstyremyndighed og styrke dens handlemuligheder, og at yde humanitær støtte i bred forstand.

Efter den anden intifada i september 2000, hvor palæstinenserne indledte en

EU støtter den Palæstinensiske Valgkommission. Et projekt i foråret 2009 skulle udbrede forståelsen for demokrati og valg blandt de unge palæstinensere. 8.600 elever på 107 skoler arbejdede i seks uger med at opstille kandidater, føre kampagne og afholde valg på deres skoler.

Men jeg synes ikke det er fair. EU arbejder også aktivt på en politisk løsning, og uden vores støtte til de palæstinensiske institutioner ville de ikke kunne fungere. De ville sandsynligvis kollapse. Det handler efter min mening om at folk ikke lænere er tilfredse med økonomisk hjælp alene, de vil også se politiske fremskridt og bestemme over deres fremtid. Vi forstår bekymringen, men sagen er at uden vores støtte ville den politiske horisont være endnu mere uklar end i dag.«

Udfordringen i Gaza

Aktuelt er den største udfordring hjælpearbejdet i Gaza. Ødelæggelserne efter krigen er enorme. Den israelske regering blokerer for adgangen, og inde i området styrer Hamas som EU ikke vil samarbejde med.

»Det er meget svært fordi vi afholder os fra alt hvad der kræver kontakt eller godkendelse af Hamas-regeringen i Gaza. Men der er også gode nyheder. Der findes organisationer i området som vi kan samarbejde med. Blandt andet UNRWA (FN's Nødhjælpsagentur), som står for 70 procent af støtten til Gaza, Red Barnet og Røde Kors. Det har været muligt at fortsætte betalingen til de offentligt ansatte og fattige familier,« siger Christian Berger.

Hver måned sender EU 1.350 kroner til cirka 24.000 fattige familier i Gaza.

Og hvis de er medlemmer af Hamas?

»Vi tjekker modtagerne meget grundigt. Udbetalingen sker ud fra de navnelister vi har lavet. Vi tjekker at de rigtige mennesker står på listerne, at det er de rigtige mennesker der hæver pengene i banken, og bagefter at alle procedurer er blevet fulgt efter reglerne.«

Mangel på kontanter

Et af de aktuelle problemer er imidlertid at hæve pengene i banken. Bankvæsenet er stadig under Ramallah-regeringens (dvs. Fatahs, red.) kontrol, men det er løbet tør for kontanter fordi Israel har forbudt overførsel af kontanter til Gaza.

»Et af resultaterne er at Hamas har åbnet deres egen bank, udenfor regeringens kontrol, hvilket ikke kan være i nogens interesse,« siger Christian Berger, som også klager over at levering af materialer til genopbygningen af Gaza bremses af den israelske regering.

»Israel tillader ikke at cement og metalvarer kommer ind i Gaza med be-

»Uden vores støtte til de palæstinensiske institutioner ville de ikke kunne fungere. De ville sandsynligvis kollapse,« siger Christian Berger, chef for EU's støtteprogrammer i de besatte palæstinensiske områder.

grundelsen at det kan ende hos Hamas og bruges til terrorvirksomhed. Men argumentet holder ikke, for Hamas kan få hvad de vil gennem tunnelerne til Egypten. Jeg har set det med egne øjne. Hamas har købt et udbombet hotel ved kysten, og det står nu helt nyrenoveret. Blokaden er kun med til at skabe et sort marked som Hamas kontrollerer.«

Valg 2009

EU har støttet den palæstinensiske valgkommission med omkring 100 mio. kroner til opdatering af valglister, it-faciliteter og undervisningsprogrammer i skolerne om valget. Men kommer der overhovedet et valg?

»Abbas (præsident for Selvstyret, red.) ved godt, at hans mandat udløber den 24. januar 2010, og han har bundet sit mandat op på at der afholdes valg inden da. Jeg har ikke hørt andet end at Fatah og Hamas er enige om at valget skal afholdes, men vi må se. Der er flere ting vedrørende procedurerne der først skal falde på plads.«

Kan der blive et demokratisk valg hvis den ene part på forhånd er afskrevet af det internationale samfund?

»Både Abbas og det internationale samfund siger at en ny regering, uanset hvem den består af, må anerkende Israel, fortsætte fredsprocessen, stoppe volden og respektere tidligere aftaler. Det vil være vores forventning, også til den næste regering,« svarer Christian Berger.

Han kommer dog med en tilføjelse som kan opfattes som en åbning:

»Fatah-regeringen respekterede disse betingelser, selv om selve partiet ikke gjorde det. Det er den samme situation i Libanon, hvor Hizbollah er en del af regeringen. Den arbejder vi alle med, selv om USA har sat dem på terrorlisten.« ♦

opstand mod den israelske besættelse, tippede balancen fra opbygning af den politiske og økonomiske infrastruktur til nødhjælp og løbende administrationsudgifter.

Kollaps uden støtte

Christian Berger kender kritikken af EU's støtteprogrammer: Hvorfor poste alle de penge i de palæstinensiske områder – når EU samtidig er så passiv når det gælder om at få gennemtvunget en politisk løsning på konflikten?

»Jeg forstår synspunktet, og det er ikke kun udbredt blandt palæstinenserne.

Korruption betalt af Israel

Shir Hever,
økonom på
Alternativt
Informations
Center i
Jerusalem.

Palæstinenserne er meget bevidste om problemerne med korruption og stiller høje krav til deres repræsentanter. Anklager om korruption var den vigtigste grund til at Hamas vandt over Fatah i 2006. Men det var den israelske regering som betalte Arafat og Fatah-ledelsen de penge som gjorde korruptionen mulig. Det fortæller den israelske økonom Shir Hever. Her er hans forklaring:

Da den Palæstinensiske Selvstyremyndighed blev opbygget i 1990'erne under Arafats ledelse, fik den sine indtægter fra to kilder: Hjælpen fra EU var nøje kontrolleret. Korruptionen foregik derimod med de penge som Israel skulle give til palæstinenserne fra moms og told som israelske myndigheder havde opkrævet for palæstinensiske varer. I stedet for at give pengene til den Palæstinensiske Selvstyremyndighed blev de sendt til en hemmelig konto som Arafat kunne bruge til købe sig til politisk magt blandt palæstinenserne.

Det var først efter den anden intifada, og skuffelsen over at Arafat ikke kunne levere, at Israel beskyldte Selvstyremyndigheden for at være korrupt. Men grunden var altså at Israel selv ikke havde sendt pengene til den rigtige konto. Der er en meget høj bevidsthed om korruption i den palæstinensiske offentlighed.

Kravet om reformer i regeringen var en af de vigtigste grunde til at Fatah blev tvunget til at udskrive valg i 2006, og det vigtigste spørgsmål var korruptionen. En af de vigtigste grunde til at Hamas vandt, var at de havde „rene hænde. Det største problem med korruption er når du skal betale for at få basale tjenester fra offentlige myndigheder, for eksempel en byggetilladelse eller andre ydelser. Men så snart det internationale samfund begyndte at boykotte Hamas, fik de offentligt ansatte ingen løn, og der blev pengemangel. Og derfor startede der igen en praksis med at tage imod penge for tjenester. Boykotten af Hamas fremmede på den måde korruptionen.

Penge alene gør

Den palæstinensiske økonomi er helt afhængig af hjælpen udefra. Indskrænkningerne i bevægelsesfriheden og manglende adgang til eksport er de største forhindringer, siger israelsk økonom.

I LOMMEN PÅ ISRAEL. Det særlige ved den hjælp som EU giver til palæstinenserne, er for det første at den er så stor. For det andet at den er kombineret med en politisk svaghed.

Det mener økonomeren Shir Hever, redaktør på månedsbulletinen *Economy of the Occupation*.

Han fremhæver at de økonomiske interesser hos EU peger i en anden retning end USA. Derfor er det ikke et tilfælde at USA støtter Israel, og EU støtter palæstinenserne. USA følger en mere konflikt-

skabende politik, mens de europæiske firmaer er mere interesseret i fred. Ikke fordi de er mere fredselkende, men fordi det er godt for deres indtjeningsmuligheder. Derfor har de interesse i at støtte en fredsløsning i Mellemøsten, lyder hans analyse.

»Men udenrigspolitiske beslutninger kræver enstemmighed i EU's Ministerråd. Det skaber en situation hvor især Tjekkiet og Tyskland kan nedlægge veto mod enhver kritik af Israel, og det efterlader EU med en meget lille værktøjskasse til at påvirke den politiske proces. Værktøjet bli-

det ikke

ver først og fremmest at åbne op for pengeskassen,« siger Shir Hever.

Han er tilknyttet det venstreorienterede Alternative Informations Center. Det lille kontor her i Jerusalem virker ikke imponerende, især ikke i forhold til den strøm af kommentarer, aktiviteter og publikationer som produceres på Centeret. En af forklaringerne er at Centeret også har et betydeligt større kontor i den lille palæstinensiske by Beit Sahour øst for Bethlehem. En by som er kendt som center for politisk aktivisme.

Spildte penge

»EU har taget en strategisk beslutning for at støtte en to-statsløsning. Man besluttede at hjælpe den Palæstinensiske Myndighed med penge og skabte en besyn-

derlig institution som hverken er en stat eller en NGO – selv om det ligner en NGO i sin afhængighed af støtte,« siger han.

»Man begyndte at sende en masse penge i den tro at fredsprocessen ville føre til en palæstinensisk stat. Men de sendte kun penge, og de udøvede ikke et politisk pres. Derfor blev alle pengene spildt, alle disse penge som var betalt af EU's skatteborgere.«

Han undrer sig over at de europæiske regeringer aldrig stillede Israel til regnskab for ødelæggelserne eller krævede kompensation. Han nævner 200 mio. dollar som den hollandske regering havde brugt til at bygge en havn i Gaza. Den blev ødelagt under den anden intifada, men Holland krævede aldrig pengene tilbage.

»USA har altid bestemt de officielle

parametre for hjælpen. For eksempel at Hamas skulle boykottes. EU fulgte trop og etablerede en særlig mekanisme for at kanalisere hjælpen uden om Hamas, men dermed underminerede man ikke bare den politiske vilje blandt palæstinenserne, men også sin egen strategi. Man ønskede en suveræn palæstinensisk stat, men så siger man at vi ikke vil anerkende palæstinenserens politiske valg. Det betød at hjælpen blev mindre effektiv, på grund af USA, og fordi EU var for svag til at modsætte sig. USA sætter parametrene, og Israel kontrollerer situation fysisk.«

Handelsveje blokeret

Hvad skal der til for at den palæstinensiske økonomi kan udvikle sig og blive uafhængig af hjælp udefra?

»Under Oslo-processen (dvs. i sidste halvdel af 1990'erne, red.) blev der investeret cirka 7 mia. dollar i udviklingsprojekter, til udvikling af turisme og et lokalt erhvervsliv, infrastruktur til erhvervslivet, kloakering, telekommunikation og så videre. Men Israel forhindrede at investeringerne kom til at fungere, og de 7 mia. blev mere eller mindre spildt.

Hvilke konkrete forhindringer er der?

»Især indskrænkninger i bevægelsesfriheden. Arbejderne blev forhindret i at komme til arbejdspladserne, råvarer blev forsinket, ved alle checkpoints var der forsinkelser, og i nogle tilfælde blev byggeri bombet. Der er problemerne med at eksportere de palæstinensiske varer. De har ikke egen lufthavn eller havn, men er afhængige af Israel. Der er ikke mulighed for direkte handel med Egypten eller Jordan, fordi Israel kontrollerer grænsen og tager sig betalt for at opkræve toldafgifter. Dertil kommer at adgangen til Israel er blokeret. Muren har afskåret folk fra at tage til Israel. Kun meget få får lov til, efter skrappe sikkerhedskrav, at krydse grænsen. Det er svært at eksportere til Israel, men meget let at importere. Faktisk bruges en stor del af hjælpen til palæstinenserne til at købe varer fra Israel. Det skaber en stor ubalance i handelen. Og endelig er selve bevægelsesfriheden i de palæstinensiske områder begrænset, blandt andet på grund af bosættelserne. Alle disse ting medvirker til at forhindre udvikling af en palæstinensisk økonomi.« ♦

Palæstinenserne forstår det ikke, siger den palæstinensiske kommentator Khalil Shikaki. Selv om Israel ødelægger alt hvad de har lyst til, af det som EU har bygget op, så siger EU intet, men fortsætter som om intet var hændt. Man opgraderer endog forbindelserne til Israel.

Khalil Shikaki (1953) er født i Rafah i Gaza. Han studerede på Bir Zeit Universitetet på Vestbredden i 1971 og fik senere en ph.d. i politisk videnskab fra Columbia University, New York. I mange år underviste han på Al Najah Universitet i Nablus på Vestbredden. Han er en af de mest fremtrædende kendere af palæstinensisk politik og leder det uafhængige Palæstinensiske Center for Politik og Opinionsanalyse i Ramallah. Siden 1993 har han gennemført over 100 meningsmålinger blandt palæstinenserne på Vestbredden og i Gaza.

» Vi
undrer
os
over
EU «

EU OG PALÆSTINENSERNE. »Mange ser positivt på EU's holdninger. EU har gjort sig til talsmand, længe før mange andre, for en palæstinensisk stat. Siden Oslo-aftalerne har EU skubbet på fredsprocessen og støttet opbygningen af en palæstinensisk stat. Så jo, folk kan godt lide de europæiske handlinger og holdninger, men de er ikke imponerede.«

Det siger Khalil Shikaki, leder af det uafhængige Palæstinensiske Center for Politik og Opinionsanalyse.

NOTAT mødte ham i Ramallah og bad ham uddybe opfattelsen blandt palæstinenserne af EU's rolle i forhold til fredsprocessen mellem Israel og palæstinenserne.

Indordner sig under USA

»Palæstinenserne ville gerne se EU spille en rolle som var uafhængig af USA. De ser at europæerne ofte venter på USA og indordner sig under USA's lederskab. Det er noget som de fleste palæstinensere ikke bryder sig om, for de mener at EU ville kunne spille en stærkere rolle i fredsprocessen end USA. EU vil være en mere ærlig mægler i konflikten,« siger Shikaki.

Hvilke forventninger har man til EU?

»Der er helt sikkert en skuffelse over den rolle EU hidtil har spillet. Palæstinenserne vil have EU til at spille en mere aktiv rolle i forhold til at stille Israel til regnskab for bosættelserne og overgreb på menneskerettighederne, og give en mere aktiv støtte til palæstinenserne for at stoppe besættelsen.«

EU er en af de største bidragsydere til det Palæstinensiske Selvstyre. Hvilken særlig rolle spiller hjælpen fra EU?

»Palæstinenserne undrer sig over hvorfor EU vil give så meget støtte til at opbygge et statsapparat og til fredsprocessen i øvrigt, og samtidig stille sig tilfreds med en underordnet rolle. De er skuffede over at EU ikke handler på grundlag af sine investeringer. Selv om Israel ødelægger alt hvad de har lyst til, af det som EU har bygget op, så siger EU intet, men fortsætter som om intet var hændt. Man opgraderer endog forbindelserne til Israel. Det forstår palæstinenserne ikke.«

Boykot af Hamas

»For at vende tilbage til indordningen under USA, så spillede EU en negativ rolle efter valget i 2006 da Hamas vandt regeringsmagten. Europæerne boykottede

og isolerede regeringen. Man lukkede øjnene for de negative konsekvenser det fik for opbygningen af en palæstinensisk stat, men var mere bekymret for konsekvenserne for fredsprocessen. EU fulgte amerikanerne. Det reagerede de fleste palæstinensere negativt på.«

Skubber hjælpen fra EU i en bestemt politisk retning?

»Der er ingen tvivl om at palæstinenserne værdsætter hjælpen fra EU, men ikke at den kun bliver givet til bestemte regeringer og ikke til andre regeringer. EU burde respektere den demokratiske proces, og hjælpen burde ikke være afhængig af spørgsmål som vedrører fredsprocessen,

De fleste palæstinensere mener at målet må være at fremme demokratiet, og at EU ikke skal bruge hjælpen til at promovere bestemte politikker frem for andre.«

Er det en udbredt opfattelse at EU's støtte i virkeligheden ikke fremmer en palæstinensisk stat, men i praksis er en støtte til besættelsen?

»Det er et argument som især er udbredt på venstrefløj. Men jeg tror ikke at de fleste accepterer det. Man kan sige at EU's støtte til de offentligt ansattes løn og til opbygning af en stærk politistyrke fri-

holder Israel fra at betale prisen for besættelsen. Det er et argument som ikke er uden grundlag, men de fleste ønsker ikke at hjælpen skal forsvinde.«

Én-stats- eller to-statsløsning

Hvor stor er opbakningen blandt palæstinenserne til en én-statsløsning, altså at opgive idéen om to separate stater og i stedet kæmpe for en samlet stat hvor palæstinenserne har lige rettigheder med de israelske jøder?

»Den svinger omkring en fjerdedel, og jeg tror ikke støtten er voksende. Sidste gang vi spurgte, tror jeg den var på 28 procent. Vi får se i vores næste meningsmåling om det har ændret sig, efter at den israelske regering har sagt at den ikke længere støtter en to-statsløsning. Men de fleste palæstinensere vil have deres egen stat. Nationalismen er en stærk kraft, og det er højst usandsynligt at det vil ændre sig i nærmeste fremtid.«

»Det ville være noget andet hvis Fatah gik ud og anbefalede det, men hidtil har de ikke gjort det. Når de fra tid til anden har taget det op, var det for at lægge pres på Israel, i forvisning om at det vil være et mareridt for Israel, for på den måde bruge det som en trussel for at presse Israel til en to-statsløsning.« ♦

Voksende støtte til Hamas

Den seneste meningsmåling (februar 2009) på Vestbredden og i Gaza viser en voksende støtte til Hamas. Her er Khalil Shikakis forklaring.

For det første krigen i Gaza. Hamas var offer for Israels angreb, og Israel angreb kun den ene gren af palæstinenserne, mens Abu Masen (Mahmoud Abbas fra Fatah, præsident for det Palæstinensiske Selvstyre, red.) ikke blev angrebet. Hamas blev set som dem der forsvarede palæstinenserens rettigheder.

Den anden grund er Fatahs fiasko. Sidste år lykkedes det ikke at skabe fred i en palæstinensisk stat, i stedet blev bosættelserne vinderne. De fleste kan ikke se at nationalisterne (Fatah) har en mission.

Den tredje grund at nationalisterne bliver anset for at være splittede og korrupte.

Der er ingen tvivl om at i de sidste 4-5 måneder er Hamas' popularitet vokset, men endnu er de ikke så populære som Fatah.

Mange er utilfredse med den voldelige overtagelse af Gaza, at de ikke modererer deres holdning til fredsprocessen, at de ikke fortsatte våbenhvilen med Israel, og den måde Hamas har håndteret genopbygningen efter krigen. Så der er stadig kritik af Hamas, især i Gaza. Sagt på en anden måde: Hamas kan gøre en masse for at styrke sin position.

EU anerkendte ikke et demokr

Hamis blev behandlet som en terrororganisation, skønt den i et år havde afholdt sig fra terror.

Palæstinenserne valg. Valgene til Palæstinas parlament er en blanding af forholdstalsvalg og af valg i enkeltmandskredse, sådan som man kender det i England. 66 af de 132 pladser besættes efter forholdstalsvalg, mens de sidste 66 afgøres af, hvem der får flertal i de enkelte distrikter.

Denne valgmetode måtte forventes at være til gavn for Fatah, som i mange år havde Yassir Arafat som leder og havde

tilhængere i alle de palæstinensiske områder.

Men i december 2004 døde Arafat, og hans efterfølger, Mahmoud Abbas, havde ikke nær samme tilslutning. Og han blev snigløbet af de israelske regeringer der gang på gang brød de aftaler, de havde indgået.

Hamis's store sejr

Det blev skæbnesvangert for Fatah ved

valget til det palæstinensiske parlament den 25. januar 2006. Valget blev nemlig vundet af det konkurrerende Hamas, som fik 76 af de 132 pladser mod 43 til Fatah.

Når Hamas vandt så stort, skyldtes det valgsystemet. Partiet fik nemlig mindre end 50 procent af stemmerne. Men det vandt flertallet af de direkte mandater, og det skyldtes at Fatah var splittet.

Den populære fængslede leder, Marwan Barghouti, stillede nemlig op på en selvstændig liste »Uafhængigt Palæstina«. Han fik langt mindre end ventet – kun 2 af mandaterne – men han tog stemmer fra Fatah.

Valget til det palæstinensiske parlament den 25. januar 2006 blev skæbnesvangert. Hamas-partiet vandt 76 af de 132 pladser i parlamentet. Israel, USA og EU har nægtet at acceptere valgets resultat.

Unionen kunne have været en nyttig modvægt, men har i en lang række spørgsmål ført samme Israel-politik som USA.

Af Sven Skovmand

A N A L Y S E

I virkeligheden var det udmærket at Hamas vandt valget i 2006. For mens Fatah er berøgt for sin korruption, er Hamas et hæderligt parti, der har gjort en stor social indsats for palæstinenserne i de områder, de leder.

Hvis Israel havde udnyttet situationen, ville man uden tvivl have kunnet få en holdbar fredsftale med Hamas. For netop fordi Hamas nyder langt større tillid end Fatah, vil partiet også kunne give langt større indrømmelser.

Men Israel greb ikke chancen. Tværtimod erklærede man at man ikke kunne samarbejde med en regering, som Hamas sad i. De to begrundelser – at Hamas var en terrorbevægelse og ikke havde anerkendt Israels ret til at eksistere – var tåbelige.

Havde opgivet terroren

Hamas har været en terrorbevægelse. Når Oslo-aftalerne ikke førte til noget, skyldtes det i høj grad de terroraktioner, Hamas-folk foretog i dagene op til det valg, der bragte Netanyahu til magten. Men under den moderate leder, Ismail Haniyeh, havde partiet skiftet kurs. I et helt år før valget havde partiet afstået fra terroraktioner, og Haniyeh havde tilkendegivet at man havde til hensigt at fortsætte denne politik.

Og at forlange at Hamas skal anerkende Israel, inden man kan gå i gang med forhandlinger, er direkte urimeligt. Israel har aldrig givet Fatah noget til gen-

gæld for at partiet under Arafat anerkendte Israel.

Men den israelske regering brugte de urimelige beskyldninger som påskud til at indfryse de penge, som den havde opkrævet for palæstinenserne i skatter og toldafgifter. USA og EU fulgte trop.

Den uheldige terrorliste

Sagen viser, hvor uheldigt EU's terrorliste kan virke. Hvis EU ikke havde haft denne liste, kunne man uden videre have anerkendt Palæstinas nye ledelse – uden hensyn til USA's og Israels holdning.

USA's politik er påvirket af den stærke Israel-lobby, der findes i landet – en lobby, der altid har støttet den til enhver siddende israelske regerings politik. En sådan lobby findes ikke i EU. Derfor kunne EU i denne sag være en nyttig modvægt til USA.

Men det har EU ikke været. I denne som i andre spørgsmål har EU ført en Israel-politik der ikke adskiller sig meget fra USA's. Det så man blandt andet, da sagen om den ulovlige israelske »beskyttelsesmur« blev bragt for den internationale domstol i Haag i 2004. EU anbefalede at domstolen afviste sagen.

Den uheldige støtte til Fatah

Da palæstinenserne har brug for penge udefra, har EU som USA valgt at give støtten til den regering som præsident Abbas fra Fatah har udpeget – på trods af Fatah-partiets uheldige rygte. Dermed gør man på en måde ondt værre.

For den ensidige støtte til Fatah forstærker splittelsen mellem Hamas og Fatah og gør det næsten umuligt for palæstinenserne at optræde samlet.

Det er hverken til gavn for palæstinenserne eller israelere. For hvis Israel på lang sigt skal overleve, er det absolut nødvendigt at man får skabt et fornuftigt forhold til palæstinenserne. Og det kan man kun få med en stærk palæstinensisk ledelse. ♦

atisk valg

Afbrød samarbejdet og stoppede støtten

Valgsejren til Hamas betød at Israel afbrød samarbejdet med palæstinenserne. Dels fordi Hamas var en terrorbevægelse, dels fordi Hamas i modsætning til Fatah ikke havde anerkendt Israels ret til at eksistere.

Eksemplet blev fulgt af både USA og EU – der tilbageholdt den støtte, man havde lovet palæstinenserne.

Det eneste vestlige land, som anerkendte palæstinenserens demokratiske beslutning, var Norge. ♦

Som led i terrørsamarbejde skal EU udveksle følsomme oplysninger som personers politiske holdninger og seksuelle adfærd. EU's politimyndighed skal udarbejde en aftale med Israel. Folketinget bakker Justitsministeren op.

Vil bytte følsomme oplys

ninger med Israel

REGISTERSAMARBEJDE. Rob Wainwright, nytiltrådt direktør for EU-landenes fælles politikontor Europol har fået til opgave at forberede et operativt samarbejde med Israels politi.

Beslutningen, som blev truffet af EU's justitsministre den 6. april 2009, har til hensigt at knytte Israel tættere til EU med hensyn til bekæmpelse af kriminalitet og terrorisme. En endelig samarbejdsaftale skal godkendes af EU's justitsministre inden den kan træde i kraft.

»Det er umuligt at sige hvor lang tid der vil gå for at få en sådan aftale på plads. Det er meget forskelligt fra aftale til aftale med udenforstående lande,« siger Søren Kragh Pedersen, pressechef på Europols kontor i Haag.

Hvis en aftale bliver godkendt havner Israel i en særlig kategori af lande som Europol samarbejder med.

Til den kategori hører USA, Australien, Canada, Island, Norge, Schweiz og kandidatlandet Kroatien. De er alle lande som har underskrevet aftaler med Europol om udveksling af personoplysninger.

»Sexual life«

Til en anden, men lavere, kategori hører landene Albanien, Bosnien og Hercegovina, Makedonien, Moldova, Colombia, Rusland og Tyrkiet.

De er stater som Europol samarbejder med, men med udtrykkelige undtagelser for udlevering af konkrete oplysninger der kan knyttes til personer.

Lidt groft sagt stoler EU-ministrene ikke på at disse landes politi behandler personoplysninger på en forsvarlig måde, særligt ikke såkaldt følsomme oplysninger; det vil sige oplysninger som går udover rent faktuelle data som personers navne, adresser, tidligere domme og mistanke om forbrydelser.

Følsomme oplysninger defineres som oplysninger om personers race, politiske holdninger, religiøse tro, sundhedstilstand og seksuelle adfærd (»sexual life«).

Justitsminister Brian Mikkelsen har opbakning til en aftale som kan overføre følsomme personoplysninger til Israel.

Det er heller ikke noget, talspersoner i Europol vil kommentere.

Men Europols Styrelsesråd giver udtryk for en vis fleksibilitet:

»I forbindelse med videregivelse af personfølsomme oplysninger skal Israel fra sag til sag redegøre for behovet for at modtage disse oplysninger.«

»Specielle forhold«

Da mandatet om forhandlinger med Israel var til diskussion i Folketingets Europa-udvalg den 3.april 2009 var der støtte til dansk godkendelse bordet rundt.

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) sagde at en aftale lød fornuftig, men ville vide om justitsminister Brian Mikkelsen (K) har gjort sig overvejelser om at Israel ikke altid overholder menneskerettighederne og almindelige retsprincipper.

Brian Mikkelsen svarede at han var opmærksom på de specielle forhold der gør sig gældende i Israel, og at det er en afgørende forudsætning for en kommende dansk godkendelse at personoplysninger bliver behandlet ordentligt.

Det samme udvalgsmøde godkendte også en dansk godkendelse af tilsvarende forhandlinger mellem Europol og Rusland.

Her var kredsens af justitsministre i EU til gengæld ikke enige på rådsmødet den 6. april. Rusland forbliver derfor foreløbig i den lavere kategori af samarbejdslande, mens Israel er på vej til at rykke op som en tættere allieret.

Samarbejdsaftalen med Europol er ikke direkte knyttet til den afbrudte styrkelse af de politiske relationer mellem EU og Israel (se side 6-9). ♦

Den slags oplysninger kan indgå i Europols analyseregister, hvis det er »strengt nødvendigt«.

Dette analyseregister omfatter ikke kun kendte eller mistænkelige kriminelle, men også vidner, ofre og »kontaktpersoner«.

Fra sag til sag

Hvordan Europol håndterer sine register- og personoplysninger overvåges af Den Fælles Kontrolinstans (JSB – Joint Supervisory Body), et organ sat sammen af sagkyndige fra EU's medlemslande; fra Danmark to medarbejdere i Datatilsynet.

I en rapport har Den Fælles Kontrolinstans JSB givet grønt lys for at indlede forhandlinger med Israel, men er også kommet med nogle kritiske bemærkninger:

JSB konstaterer blandt andet at israelsk lov ikke skelner mellem forskellige slags personoplysninger, og ikke indeholder nogle begrænsninger i brug af oplysninger fra andre lande.

Hvor stramt EU vil komme til at stå fast på de kritikpunkter som en betingelse for en aftale med Europol kan ikke udlæses af de offentlige dokumenter.

I 2008 gik det baglæns på næsten alle områder i både Israel og Palæstina. EU-Kommissionens seneste årsrapport er 33 siders nedslående læsning.

Fremskridtsrapport uden fremskridt

OMVENDT FREMSKRIDT. Israel er præget af »stigende fattigdomskløft«. Beskyttelsen af det arabiske mindretal i landet er »stadig utilfredsstillende« – man regner med at halvdelen af denne befolkningsgruppe er fattige. 26 procent af de jødiske ældre falder i denne kategori, mens det gælder 60 procent af de arabiske ældre.

Sådan står der at læse i EU-Kommissionens *Fremskridtsrapport for Israel*. Rapporten evaluerer hvordan det går med udførelsen af EU's naboskabsaftaler, og udarbejdes hvert år som et informations- og beslutningsgrundlag til politikerne i EU's Parlament og Ministerråd.

Trods den optimistiske titel er der ikke meget at læse om fremskridt i udgaverne om Israel og Palæstina for året 2008, udgivet den 23. april 2009. Israel-rapportens 17 sider handler mere om tilbageskridt.

Skarp stigning i vold

Uanset tidligere forpligtelser og internationale aftaler »kan man konstatere en skarp stigning i bosættelserne og udvidelser af bosættelserne i 2008,« hedder det i rapporten. Ligeledes

kunne man i året konstatere en »en skarp stigning i vold udøvet af israelske bosættere imod palæstinensere og deres ejendom.«

Trods vedvarende opfordringer til at åbne grænserne til Gaza for adgang for hjælp og varer, blev EU-hjælpen forhindret i at komme frem i det meste af 2008.

I maj 2008 indgik Israel en aftale med lederen af den Internationale Kvartet (EU, USA, Rusland og FN), Tony Blair, om økonomisk udvikling af byen Jenin, men siden er intet sket.

Overordnet konstaterer Kommissionen om Israel at »fremskridt med hensyn til fremme af demokrati, retsstatslige princip-

per og respekt for menneskerettigheder og internationale humanitære love var begrænsede.«

Endnu mere tilbageskridt kan man læse om i den 15 siders *Fremskridtsrapport for Palæstina*.

Parlament ude af drift

Den økonomiske vækst i det besatte Palæstina er fortsat mindre end 2 procent, trods massive økonomiske indsprøjtninger på 10 milliarder kroner. Det er mindre end befolkningstilvæksten og giver derfor en faldende indkomst pr. indbygger, hedder det i Palæstina-rapporten.

Årsagerne er den israelske besættelse, udvidelser af bosættelserne, israelske regerings aktiviteter i Østjerusalem og de ikke ophævede restriktioner på bevægelighed og adgang.

Demokrati og retsstatsprincipper er et konstant emne, og her er fremskridtene »nærmest usynlige«. Det palæstinensiske parlament har ikke fungeret i 2008, dels fordi man ikke har været beslutningsdygtig da mere end 40 parlamentsmedlemmer sidder i israelske fængsler, dels på grund af den palæstinensiske splittelse mellem Hamas og Fatah.

Nu lever 2,8 millioner under fattigdomsgrænsen, antallet af familier i Gaza på bistand udefra er 80 procent, mod 63 procent i 2007. Halvdelen af alle familier er afhængig af international fødevarerhjælp. ♦

Man kan læse mere om EU's naboskabsaftaler på EU-Kommissionens officielle sider om forbindelserne med en række lande. Find Israel-siden på <http://www.delisr.ec.europa.eu/> og Palæstina-siden på <http://www.delwbg.ec.europa.eu/>

Hvad kan EU gøre for palæstinenserne?

Fyraftensmøde torsdag den 10. september 2009 kl. 17-18.30 i Europahuset, Gothersgade 115, København K

Ulla Sandbæk har startet et undervisningsprojekt i Palæstina, som skal reducere virkningerne af de krigstraumer, som børn og unge i området er hårdt ramt af.

Ulla Sandbæk er præst og har siddet 15 år i EU-Parlamentet for JuniBevægelsen, men har nu viet sit liv til at arbejde for børn i Palæstina.

Hvordan er hverdagen for børn i Palæstina? Hvilken hjælp og støtte har de brug for? Hvad kan EU gøre?

Entre: 20 kr. betales ved døren. Tilmeld dig på www.deo.dk

Arrangører:

DEO Oplysningsforbund der arbejder for Demokrati i Europa
info@deo.dk – tlf. 70 26 36 66 – www.deo.dk

NOTAT

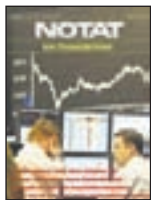

Siden sidst

Der sker hele tiden nyt i forhold til de emner vi skriver om i NOTAT. Her fortæller vi kort om nogle af de seneste initiativer og beslutninger.

Tekst: Sven Skovmand

Svagt udspil om kapitalfonde

På opfordring fra EU-Parlamentet offentliggjorde EU-Kommissionen den 29. april med flere måneders forsinkelse et udspil til strammere styring af kapital- og hedgefonde, omtalt i NOTAT om finanskrisen, januar 2009.

Men kommissæren for det indre marked, den irske liberale Charlie McCreevy, fik straks hård kritik for at komme med et svagt udspil. Mest omdiskuteret er Kommissionens idé om at forslaget kun skal omfatte de allerstørste fonde. Det vil sige at hedgefonde der omsætter for mindre 745 millioner kroner, og kapitalfonde der omsætter for mindre end 3,7 milliarder, ikke skal reguleres.

I de kommende måneder skal forslaget behandles i EU-Parlamentet og af de nationale regeringer i Ministerrådet. Der ventes en stormfuld debat, og ved fremlæggelsen antydede kommissæren at debatten allerede havde været hed inden for Kommissionen: »Det er det kompromis, vi er nået frem til,« sagde McCreevy.

Læs mere i NOTAT om finanskrisen fra januar 2009 eller søg i artikelarkivet på notat.dk

Ni EU-lande har sendt våben til Sri Lanka

EU's udenrigsministre udtrykte den 18. maj 2009 forfærdelse over drabene på over 6.000 civile tamiler i det nordlige Sri Lanka. Men ni EU-lande har samtidig forsynet Sri Lankas regering med våben.

Det fremgår af EU's rapport om eksport af våben, der blev offentliggjort i december 2008.

Det drejer sig om Bulgarien, Tjekkiet, Slovakiet, Litauen, Polen, Storbritannien, Frankrig, Italien og Holland. De leverede i 2007 våben for 30 millioner kroner til Sri Lankas regering – netop på det tidspunkt hvor landets præsident Rajapaksa meddelte at han ville indlede en udryddelse-krig mod de tamilske oprørere.

EU har retningslinjer for eksport af våben, og efter dem må man ikke give tilladelse til eksport af våben hvis de kan bruges til indre undertrykkelse.

Men reglen er ikke juridisk bindende, og det har de ni lande udnyttet. Læs mere i NOTAT om militært samarbejde fra februar 2009 eller søg i artikelarkivet på notat.dk

Østafतालens ophør skaber bekymring

Den 1. maj ophørte Østafतालen som i en overgangsperiode skulle bremse indvandringen fra EU's nye medlemslande.

Aftalen er i et vist omfang blevet omgået ved at firmaer fra især Polen har påtaget sig opgaver i Danmark. Disse firmaer har så brugt deres egne arbejdere der har fået mindre i løn end de danske kolleger.

Men med Østafतालens ophør får alle danske arbejdsgivere mulighed for at ansætte billig østeuropæisk arbejdskraft. Og det har fået formanden for Danske Svineproducenter, Torben Poulsen, til at kræve at de danske slagteriarbejdere går kraftigt ned i løn. Hvis ikke de gør det, vil man ansætte arbejdere fra østlandene.

Kravet møder stærk modstand i slagteriarbejdernes fagforening, NNF. Her kræver man at arbejdsgiverne lader de gældende overenskomster gælde samtlige lønmodtagere. Hvis arbejdsgiverne vil have den billige polske arbejdskraft, må de flytte fabrikkkerne til Polen, siger man.

Også i byggebranchen er fagforeningerne bekymrede over Østafतालens ophør. Og de prøver nu at få aftaler med arbejdsgiverne om at overholde det fagretslige system.

Læs mere i NOTAT om konkurrence på løn og job fra februar 2008 eller søg i artikelarkivet på notat.dk

Kæmpebøde til IT-firma

Den 13. maj 2009 meddelte Kommissionen at den havde pålagt det amerikanske firma Intel en bøde på 8 milliarder kroner (1,06 milliarder euro). Det er den hidtil højeste bøde i EU's historie. Microsoft skulle 'kun' betale 6,7 milliarder (899 millioner euro).

Intel producerer de kredsløb – 'chips' – der er grundlaget for computere og en række andre elektroniske apparater. Og Kommissionen hævder at firmaet gennem udviklede rabatter reelt har holdt konkurrenter ude fra det europæiske marked.

Intel forventes at appellere dommen til EF-Domstolen. Men appellen har ikke opsættende virkning. Intel skal betale bøden i løbet af tre måneder på en spærret konto, og pengene betales kun tilbage hvis Domstolen giver firmaet medhold.

Næste nummer om EU's nye parlament

I juni 2009 har de 27 medlemslandes vælgere sendt i alt 736 politikere af sted til en ny 5-års periode i EU-Parlamentet. NOTAT ser på hvordan det nye parlament ser ud, og på den dagsorden der venter.

Hvordan gik valget?

NOTAT giver et overblik over hvordan valget gik i de enkelte lande. Hvordan blev valgdeltagelsen? Hvem stillede op i de enkelte lande, og hvem blev valgt? Hvordan gik det mellem højre og venstre, og mellem Lissabon-traktatens tilhængere og modstandere? Hvor var der overraskende valg i forhold til landets normale politiske billede?

Hvordan var debatten?

Hvad blev der talt om i de enkelte lande? Blev det en dagsorden om hvilken rolle EU skal spille? En traditionel højre-venstre debat? Eller blev det nationale forhold der afgjorde hvordan folk stemte? Hvordan behandlede mediernes valget i de enkelte lande, blev det overfladisk, dybdeborende eller nærmest fortiet?

Det nye parlament

De nyvalgte politikere skal i EU-Parlamentet allerførst tage stilling til gruppedannelser og fordelingen af poster og opgaver. Hvad står de forskellige grupper for, og hvilke politiske sager ser ud til at komme først på dagsordenen? NOTAT giver et overblik og ser frem mod de kommende arbejdsopgaver. Der skal vælges ny Kommission, og Lissabon-traktaten skal måske genoplives hvis irerne ombestemmer sig og stemmer ja til traktaten.

Svar på quiz:

1-b, 2-a, 3-b, 4-a, 5-a, 6-c, 7-c, 8-b, 9-b, 10-c

Test din viden

Svarene kan du finde i artiklerne inde i bladet, eller se de rigtige svar på side 31.

1. Hvornår blev staten Israel grundlagt?	a) 1917	b) 1948	c) 1967
2. Hvad hedder premierministeren i Israel?	a) Benjamin Netanyahu	b) Ehud Barak	c) Tzipi Livni
3. Hvad hedder præsidenten for det palæstinensiske selvstyre?	a) Yassir Arafat	b) Mahmoud Abbas	c) Salam Fayaad
4. Associeringsaftalen EU-Israel bygger på at parterne skal...	a) respektere menneskerettigheder	b) harmonisere moms	c) gennemføre militær nedrustning
5. Hvem er Israels største handelspartner?	a) EU	b) USA	c) Egypten
6. Hvem er den største våbenkunde hos Israel?	a) EU	b) USA	c) Indien
7. Hvor har bevægelsen Hamas kontrollen?	a) Vestbredden	b) Østjerusalem	c) Gaza
8. Omtrent hvor mange af Israels cirka 7,2 mio. indbyggere lever i bosættelser i områder besat efter 1967?	a) 100.000	b) 500.000	c) 1 million
9. Hvilken løsning på konflikten mellem Israel og palæstinenserne støtter EU?	a) ét-statsløsning	b) to-statsløsning	c) EU indbyrdes uenige
10. Hvilket af disse punkter er ikke blandt de ti EU-forslag til styrkede forbindelser med Israel?	a) faste møder på udenrigsminister-niveau	b) israelsk deltagelse i civile EU-missioner i udlandet	c) israelsk medlemskab af EU's våbenagentur

